

ธรรมะกลายพันธุ์

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นของจริง ธรรมะนี้สุดยอดมากนะ ธรรมะ เพราะธรรมะ จากให้คนเป็นอริยบุคคลได้ จากทำความทุกข์ทั้งหมดให้พ้นไปจากใจได้ ธรรมะเป็นของจริง ถึงต้องเอาความจริงเข้าไปถึงของจริง มันจะเข้าหาของจริงได้ พวกเราทำกันไม่จริง ความไม่จริงของเรา เห็นไหม ธรรมะมันเลยกลายพันธุ์ ธรรมะนะกลายเป็นโลกไปหมดเลย มันกลายพันธุ์ไปหมด

เพราะความจริงพวกเร่อ่อนแอ เรากันเองนะไม่จริง แล้วก็อยาก เวลาแสวงหาธรรมะว่าเป็นความจริง แล้วว่าเป็นชาวพุทธนะ อยากได้ธรรม อยากประพฤติปฏิบัติธรรม อยากได้ความจริงกัน แต่ความจริงกัน เราไม่เอาความจริงเข้าไปรับ มันเป็นจิตนิสัย มันเป็นคนอ่อนแอของมนุษย์ มนุษย์อ่อนแอมาก เป็นสัตว์ที่อ่อนแอ แล้วไม่เข้มแข็ง แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่เพราะความอ่อนแอของเรามันเลยไม่เป็นความจริงไง

คูตี ทางโลกเขา เขาประพฤติปฏิบัติกัน เขาทำมาหากินกัน เขาต้องจริงจังของเขาเนาะ ใครขยันหมั่นเพียร ใครตั้งใจ มีสติสัมปชัญญะมีปัญญาขึ้นมา เขาจะประสบความสำเร็จของเขา แล้วเราก็เหมือนกัน เราก็เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราก็ตั้งใจทำของเรา แต่เป็นเพราะจิตมันอ่อนแอมันว่าเป็นความเข้มแข็งนะ เข้มแข็งของเราเองไง แต่ทางโลกเขาเห็นว่ามันไม่ถึงเป็นสภาวะแบบนั้น

ในปัจจุบันนี้ ดูโรคระบาดสิ เวลาไข้หวัดนกมา ไข้หวัดนกที่มันระบาดมา มันระบาดมานี้ ไข้หวัดนก แล้วเขาทำการวิจัย เขาต้องขอเชื่อนะ เขาไม่มีเชื้อโรค เขาไม่มีคนไข้ ไข้หวัดนกไม่ระบาดในประเทศของเขา ในทางตะวันตกเขาต้องอยากทำวัคซีนของเขา เขาต้องขอเชื้อจาก

ประเทศที่เขามีคนป่วย เขาขอเชื่อนั้นไปทำวิจัย ไปทำวัคซีนขึ้นมา เพื่อเป็นประโยชน์ของเขา เขาไม่มีเชื้อ เขาจะเอาอะไรไปทำละ เขาวิจัยของเขา เขาก็วิจัยของเขาได้ เขาทำของเขาได้

นี่เหมือนกัน เราศึกษาธรรมเราก็วิพากษ์วิจารณ์ของเราไป เราศึกษาของเรา แต่มันไม่เข้าถึงความจริงของเรา เพราะเราไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วย เราไม่เป็นหวัด ไม่เป็นไข้หวัดนก ถ้าเราเป็นไข้หวัดนก เห็นไหม เป็นไข้หวัดนก มันตายนะ ถ้ารักษาไม่หาย มันตาย แล้วมันไม่มียารักษาด้วย มันประคองอาการไปเฉยๆ เท่านั้นนะ เพียงแต่มันหายมาก็ด้วยอำนาจวาสนาของคน แล้วรักษาแล้วมันหายขึ้นมาเท่านั้นนะ เพราะมันยังไม่มียารักษา

ถ้ายังไม่ได้รับการรักษา แล้วถ้ามันกลายขึ้นไปนะ พอมันกลายพันธุ์มามันจะทำลายประชากรของโลกเป็นล้านๆ คนเลย เพราะมันเป็นเชื้อไวรัสไข้ใหม่ มันอยู่ในอากาศ หายใจมันเข้าไปได้หมดละ นั่นเป็นความเห็นที่มันเป็นเชื้อโรคนะ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราไม่เห็นกิเลสของเรา กิเลสของเรามันร้ายกาจกว่านั้นนะ กิเลสของเรามันมีอยู่แล้ว ไข้หวัดนก ถ้าเราไม่เป็นไข้หวัดนก เราไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มันก็เป็นอำนาจวาสนาของเรา

เห็นไหม ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ ถ้าคนเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันก็กรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์นะ ถึงเวลาแล้วมันเป็นไป คุณติ เวลาดูพายุมา สิ่งต่างๆ มา เราไม่ได้ตั้งใจนะ คนที่ประสบอุบัติเหตุต่างๆ เห็นไหม เวลาเวรกรรมมันมาถึง เราก็มองเห็นแต่ว่ามันเป็นอุบัติเหตุ แต่ไม่มองว่าเวรกรรมทำไมมันมาถึงเขาละ มันเวรกรรมนะ กรรมเก่ากรรมใหม่มันจะเกิดมาตลอดเวลา กรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่ามันก็มีของมันมา ทำไมเรามาเกิดแล้วมีมีจนาทิภูริลละ ทำไมเราไม่เห็นไม่เห็นสมควรแก่กรรมละ

เวลาเราสวดมนต์ขึ้นมา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เราขอชมมาธรรมะด้วย ว่าธรรมะนี้เป็นสัจจะความจริง แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราก็มองว่าเราเชื่อธรรม เชื่อธรรม แล้วมันเชื่อจริงไหม ถ้ามันเชื่อจริง ทำไมเราควบคุมใจเราไม่ได้ละ เห็นไหม ไข้หวัดเกิดแล้ว

เวลาประพฤติปฏิบัติมันทุกข์มันยาก มันต่อมันต้านนะ มันต่อต้าน มันทำให้เราให้ล้มลุกคลุกคลานตลอดเวลา เวลาทำขึ้นมาทำขึ้นมาด้วยความลังเลสงสัย ทำด้วยความไม่จริงไม่จริง พอไม่จริงไม่จริงเพราะอะไร เพราะใจมันไม่จริง ใจมันจริงไม่ได้หรอก ใจมันมีอวิชชา มันลังเลสงสัยทั้งนั้นนะ

ใครว่าใครจะเด็ดเดี่ยวขนาดไหนก็แล้วแต่ เด็ดเดี่ยวมั่นส่วนความเด็ดเดี่ยว มันเป็นนิสัย มัน เป็นจริตนิสัยภายนอก แต่ความเป็นอวิชาในใจมันต้องสงสัยอยู่โดยวันยังค่ำ คนมีกิเลสอยู่นะ แล้วบอกว่าไม่ลังเลสงสัย มันเป็นไปได้หรือ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

แม้แต่พระอนาคามีนะ เวลาพูดถึงพระอรหันต์ยังงงเลยละ พระอนาคามี วุฒิกภาวะของพระ อนาคามีไม่เข้าใจถึงอรหัตผล ไม่เข้าใจหรือ แล้วเราเป็นปุถุชนกัน เราไม่มีวุฒิกภาวะ เราจะบอก ว่าเราเข้าใจธรรมแล้วเราไม่สงสัย เป็นไปไม่ได้ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ใช่ไหม มันเป็นไปได้ จริงๆ ที่มันเป็นไปได้ แต่เพียงแต่เราเกิดมาแล้วมีวาสนา เรามีวาสนาเพราะเราเกิดมาเป็นชาว พุทธ แล้วเราเชื่อมั่นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ทีนี้ เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันมีครูบาอาจารย์ไ้ ครูบาอาจารย์เราเหมือนคน ป่วยนะ ครูบาอาจารย์ของเราเหมือนคนป่วย คนเคยป่วยเป็นไข้หวัดคนแล้วหายจากอาการป่วยนั้น มา เวลาเป็น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันทรมาณขนาดไหน เวลาหายใจ หายใจมันติดขัดขนาด ไหน มันมีความทุกข์ยากขนาดไหน

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน มันต้องมีเริ่มต้นมาสิ ตั้งแต่ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะมี วางพื้นฐานได้อย่างไร เรามีความตั้งใจดี เรามีความมั่นคงมาก แต่ขณะที่เราทำนี้ทำไม่ถูกต้อง มัน จะเข้าไปถึงธรรมได้อย่างไร มันไม่ถึงธรรมหรือ เราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาแล้วเรารักษาไม่ถูก มัน จะหายได้อย่างไร มันเป็นไปได้ เพราะที่มันจะหาย มันเป็นไปได้หรือ มันต้องรักษาให้ ถูกต้อง ทีนี้รักษาให้ถูกต้อง รักษาให้ถูกต้อง ถ้าเขาไม่เคยป่วย

เห็นไหม ในปัจจุบันนี้ชาวพุทธเราเป็นอย่างนั้นหมดนะ ศีลธรรม ศีลธรรมด้วยทิฏฐิ มานะ ทิฏฐิมานะนะ ปรมัตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเป็นกรอบ กรอบ ต้องบังคับให้ทำสภาวะแบบนี้ ผิดจากกรอบนี้ไปไม่ได้ กิเลสมันยึดมันถ้อมมันทั้งนั้นนะ กิเลสของ เรา มันยึดมันถ้อมมันธรรม เอาสภาวะธรรมมา

เหมือนกับทางนักวิชาการเขาจะทำวิจัยแล้วเขาไม่มีเชื่อ เขาอ่อนวอนขอเลยนะ อ่อนวอน ขอ ต้องให้ได้เชื่อนั้นมา เขาจะได้ไปทำวิจัยต่อของเขาได้ เพื่อหาเป็นยาขึ้นมา เพื่อจะมารักษา ประชากรของโลก นี่ความคิดมันมุ้งมิ้งดีทั้งนั้นนะ ความคิดมุ้งมิ้งดีแต่มันไม่เป็นความจริง มันก็ไม่ได้ประโยชน์

จะต้องให้เชื่อไป พอให้เชื่อไป เขาก็ไปเพราะเชื่อ เขาก็ไปทดสอบของเขา เขาไปทำวัคซีนของเขา มันก็มาเพื่อประชากรของโลก แต่ขณะที่ว่ามันเพราะเชื่อขึ้นมาแล้ว เป็นวัคซีนขึ้นมาแล้ว แล้วมันสายพันธุ์คนละสายพันธุ์ ทำอย่างไร

กิเลสมันมีหลากหลายนะ ไม่ใช่ที่เราเห็นเขาทำก็จะทำตามเขา เห็นเขาร่ำรวย เขาจะเป็นไป เราทำตามเขา มันจึงหว่าโอกาสมันไม่เป็นไปตามที่เราต้องการหรอก ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัตินะ ธรรมที่เราศึกษาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสำเร็จรูปมา แล้วสำเร็จรูปมาแล้วนะ ขณะที่ที่เราปฏิบัติกันเฉยๆ

ครูบาอาจารย์ของเราท่านพูดต่อกันมานะ เช่น หลวงปู่ฝั้น ท่านบอกเลยนะ มี ๘ ประโยค เป็นเลขของภาค จบ ๘ ประโยคมา แล้วทางภาคอีสาน ในการประพฤติปฏิบัติมันเจริญรุ่งเรืองใช้ใหม่ ก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ

“ผมนี่จบ ๘ ประโยคมา พระไตรปิฎกผมเข้าใจหมด แล้วผมเข้าใจหมด แล้วผมแต่งบาลีได้ทุกอย่างได้หมดเลย แล้วเวลาผมจะปฏิบัติ ผมก็งมงายเลย” มันงมงายนะ เพราะอะไร เพราะทำวิจัย ทางวิชาการมันเข้าใจใช้ใหม่ ว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระสารีบุตรก็อย่างหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระโมคคัลลานะก็อย่างหนึ่ง

เวลาสอนพระโมคคัลลานะ เห็นใหม่ พระโมคคัลลานะ เจโตวิมุตติ ต้องทำความเข้าใจของใจขึ้นมาก่อน ให้มันมีกำลัง แต่ขณะที่ทำความเข้าใจมันก็งมงายหาวนอน พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายนะนั่งสัปก นั่งนี้จิตมันสัปก พระพุทธเจ้าเหยียดคู้มาต่อหน้าเลย บอกว่าให้น้ำลูบหน้า ให้แขนคูดาว นี่ยังแก้ไข สอนพระโมคคัลลานะก็อย่างหนึ่ง สอนพระสารีบุตรก็อย่างหนึ่ง สอนพระอุบาลีก็อย่างหนึ่ง

“แล้วผมนี่ ๘ ประโยคนะ ผมรู้เลย สอนทุกๆ อย่าง แล้วให้ผมเอาทางไหน”

ถ้าเราศึกษามา นี่ ๘ ประโยคนะ แล้วไปถามหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ฝั้นตอบ นี่พระอรหันต์ตอบเวลาตอบนะ “ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ทุกข์มันอยู่ที่ไหน” ถ้าเราไปศึกษาวิชาการ เหมือนกับเราอยากทำวัคซีนไข้หวัดนก แต่เราไม่รู้ ทำวิจัยไปเถอะ วิจัยไป มันไม่มีเชื้อโรค ไม่มีสารตั้งต้น ไม่มีสิ่งที่วิจัยแล้วจะเอาไปวิจัยอะไร แล้วจะทำมาได้อย่างไร

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า “ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ให้กำหนดที่ทุกข์”

คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สอนอัครสาวกแต่ละองค์ๆ นั้นนะมัน เป็นจิตนิสัย มันเป็นความสมควร ถ้าพูดอย่างนี้แล้วมันเข้าถึงหัวใจ มันเข้าถึงหัวใจนะ ถ้าพูดกับ พระสาวกองค์นี้ แล้วพูดเข้าถึงใจ พอไปถึงไปพูดของค์อื่น พูดอย่างนี้ก็ได้แล้ว เพราะว่าอะไร

เพราะจิตนิสัย ความเป็นไปของจิตมันไม่เท่ากัน ความรับรู้ ความกระตือรือร้น มันเข้าถึง กันไม่ได้ ฉะนั้น มันถึงต้องให้เป็นปัจจุบันธรรมของเรา ถ้าเป็นปัจจุบันธรรม นี่ไง สิ่งที่จะเป็น ความจริง มันเป็นความจริงอย่างนี้ ธรรมะนี่ของจริงนะ

ถ้าประพฤติปฏิบัติ นี่เรามีวาสนามากนะ เรามีอำนาจวาสนา คุณิ เรามาวัดมาวา ในเมื่อมา วัดมาวาเราได้สัมผัส เราได้สัมผัสถึงการประพฤติปฏิบัติที่แท้จริง แท้จริงคือการนั่งเจ็บปวดนี้ เวลา นั่งฟังธรรมนะ ขณะที่เรานั่งฟังธรรม ตั้งสติไว้ ถ้าไปหาฟังเทศน์ที่พระที่เขาไม่เป็น เวลาจะฟัง ธรรมก็ต้องทำให้ความเข้าใจ เขาจะเปิดอะไร...ไม่ต้อง

ขณะที่จะฟังธรรม เหมือนเครื่องวิทยุ เรามีวิทยุนะเราเปิดเครื่องของเรา เครื่องส่งเขาจะส่ง คลื่นมา แล้วมันจะเข้ามาในเครื่องรับของเรา ขณะที่ฟังธรรม การฟังธรรม...ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ เราอยู่ส่วนตัวของเรา เราต้องกำหนดพุทโธ เพราะเรามีวิทยุ เรามีเครื่องส่ง เรามีเครื่องรับ แต่มันไม่มีคลื่นมา ไม่มีคลื่นมานี่เราเปิด เสียงมันไม่ดัง มันไม่มีที่เกาะ

ขณะนี้ถ้าเราฟังธรรม มันมีคลื่นมา ขณะที่เสียงครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการมันเป็น ธรรม ธรรมนี้สำคัญมากนะ สำคัญที่ไหน? สำคัญที่มันเป็นปัจจุบัน มันเป็นปัจจุบันเดี๋ยวนี้ ปัจจุบัน เดี่ยวนี้แล้วใจของเรากำลังฟังอยู่เดี๋ยวนี้ แล้วในใจของเรามันมีสิ่งใดที่มันเป็นปมเป็นประเด็นอยู่ใน หัวใจ สิ่งนี้มันจะไปแก้ปมประเด็นในหัวใจของเรา

ถ้าแก้หัวใจของเรา ถ้าเราไปศึกษา เราไปอ่านหนังสือ เราไปค้นคว้าของเราเองมันเข้าไม่ถึง เพราะอะไร เพราะว่าใจของเราเองเหมือนคลื่นวิทยุ มันเป็นเครื่องรับ แล้วมันไม่มีเครื่องส่ง แล้ว เครื่องวิทยุมันต้องจูน พยายามหาคคลื่นเข้าไปในใจของมัน เห็นไหม เวลาเราไปศึกษา เราไปศึกษา อย่างนั้น เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ของจริง แต่ใจเรามันปลอม พอใจ เราปลอม มันศึกษาขึ้นมามันก็ต้องการให้วิทยุเราดัง ต้องการให้วิทยุเรามีคลื่นเข้าไป มันต้องการ สิ่งสภาวะแบบนั้น เวลาเราไปศึกษา เราไปค้นคว้าเอง มันมีสภาวะแบบนั้น เพราะใจเรามีกิเลส

แต่ในปัจจุบันนี้เราไม่ได้ค้นคว้าเอง เราเปิดเครื่อง เราตั้งสติของเราไว้เฉยๆ ครูบาอาจารย์ ท่านเทศนาว่าการนะ เสียงมันมาเอง เสียงนี้มันมากระทบหูนะ แล้วเราตั้งสติไว้ เพราะคำว่าตั้งสติไว้ เราตั้ง เราเปิดเครื่องรับของเราไว้ เสียงมันเข้ามา นี่ธรรมมันเข้ามา ธรรมะที่มากับเสียง เพราะอะไร เพราะถ้าธรรมมาจากใจ มันจะมีคลื่นของมันออกมา มันมีความจริงของมันออกมา

แต่ถ้าเป็นธรรมะ ธรรมะทั่วไป เขาอ่านหนังสือ มันอ่านหนังสือ มันอ่านตามกฎ ตามหนังสือที่บังคับไว้ แล้วใจเรามันก็มีกิเลสที่บังคับไว้ การที่บังคับกับสิ่งสูตรสำเร็จกับความสำเร็จ สูตรบังคับไว้แต่ละอัน มันเป็นคน มันเป็นทฤษฎีที่มันโต้แย้งกัน มันจะไม่เข้าถึงใจเราเห็นไหม

ถ้าเรามีวาสนา เราได้มากลือกฤติในการประพฤติปฏิบัติโดยเป็นกรรมฐาน เป็นที่ครูบาอาจารย์ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นปัจจุบันธรรม มันเป็นเดี๋ยวนี้ๆ ไม่ใช่อดีตอนาคต

สิ่งนั้น พอเราฟังธรรม เราเปิดของเรา เราเปิดเครื่องของเรา เราตั้งสติของเรา นี่คืออำนาจวาสนานะ เราได้สัมผัสความจริง จะกี่วันจะกี่เดือนก็แล้วแต่ เราได้สัมผัสความจริง นี่เป็นความจริงจริงๆ พระอาทิตย์ขึ้น สว่างก็สว่างจริงๆ พระอาทิตย์ตก มีดก็มีดจริงๆ ทุกข์ของเราก็เป็นความทุกข์ของเราจริงๆ ความตั้งใจประพฤติปฏิบัติของเราก็จะเป็นความตั้งใจประพฤติปฏิบัติจริงๆ แต่หัวใจมันปลอม หัวใจมันปลอมเพราะอะไร เพราะมันประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันอ่อนแอ มันอ่อนแอ มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันมีสิ่งใดคอยทำให้เราอ่อนแอตลอดเวลา เราถึงต้องมีหม่อมมีคณะ มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์นี้

วันนี้วันพระ วันพระมันเป็นวันประชุม วันแสดงธรรม แสดงธรรมเพื่ออะไร ธรรมะอันนี้ไง ถ้าธรรมะอันนี้ ทุกอย่างนะ น้ำอมตธรรม มันจะสมานทุกๆ อย่าง ถ้าเป็นพืชพันธุ์ธัญญาหารมันก็เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นธัญญาหารให้กับมนุษย์ เป็นอาหารของมนุษย์ สิ่งที่เป็นวัตถุก่อสร้างมันก็สมานขึ้นมาให้เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาให้เป็นวัตถุให้เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์กับโลก

ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาในหัวใจ ถ้ามันเข้ามาถึงหัวใจของเรานะ สิ่งนี้มันเป็นหลักใจ ใจ สิ่งที่เป็นสมาน สมานให้ใจเรามันชุ่มชื้น ใจของเรานะ ถ้ามันมีน้ำอมตธรรมให้เราให้มีหลักมีเกณฑ์ในศาสนา ให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ฝึกฝนให้มันจริงขึ้นมาตั้งแต่ตรงนี้

ตั้งแต่ถ้ามันเป็นความจริง เห็นไหม มันจะไม่กลายพันธุ์นะ ถ้ามันกลายพันธุ์ ก็เลสมันมีอำนาจเหนือกว่ามันจะทำให้กลายพันธุ์ พอความกลายพันธุ์ คุณนะ ถ้าเชื่อใช้หัวคนกถ้ามันกลายพันธุ์มันจะระบาค แล้วมันจะทำลายชีวิตของมนุษย์มหาศาลเลย ถ้าจิตของเรามันกลายพันธุ์ ธรรมะเป็นความจริง ธรรมะถ้าไม่กลายพันธุ์ ธรรมะเป็นความจริง ถ้าเราปฏิบัติจริงมันต้องได้ ธรรมจริง แต่ถ้ามันกลายพันธุ์ขึ้นมา มันเอากิเลสเข้าไปแอบแฝง มันแอบแฝงให้ธรรมะ ธรรมเหนือโลกให้เป็นธรรมอยู่ในโลก ถ้าธรรมอยู่ในโลก มันด้วยความค้นหาความทะยานอยากของเรา เรามีค้นหาความทะยานอยากของเราทำอะไร จิตมันเป็นไป เห็นไหม

ทำความเข้าใจของใจ ตั้งสติขึ้นมา ทำภาวนาขึ้นมา มันเป็นอย่างนั้นนะ มันเป็นกิเลส มันเป็นอุปกิเลส ถ้าเป็นอุปกิเลส มันทำลายเราก่อน มันทำลายให้เราไม่เข้าถึงสัจจะความจริง ถ้าเราไม่เข้าถึงสัจจะความจริง อะไรเป็นประโยชน์กับเราละ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพบได้ยากนะ สิ่งที่จะพบในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเกิด เวลาเทวดาเขาอวยพรกัน “ขอให้เกิดเป็นมนุษย์เถิด แล้วพบพระพุทธศาสนา จะได้ทำบุญกุศลให้ไปเกิดเป็นเทวดาอีก” เห็นไหม ขนาดเทวดา อินทร์ พรหม เขายังปรารถนาอย่างนี้เลย เพราะวุฒิภาวะของเขา ใจของเขา เขาไม่เข้าใจเรื่องวิภูฏะ ไม่เข้าใจเรื่องกิเลสเลย

แต่เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่พบพระพุทธศาสนาแล้วเราได้ทำอะไร เราเห็นคุณค่าของชีวิตเราไหม เราไปเห็นคุณค่าของยศถาบรรดาศักดิ์ เห็นสิ่งต่างๆ เป็นโลกกว่าเป็นความสุข...ไม่มีนะ ความสุขในโลกนี้ไม่มีหรอก

ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป แต่ความทุกข์นั้นมันเป็นความพอใจ เราพอใจสิ่งใด เราปรารถนาสิ่งใด ถ้าได้สิ่งสมความปรารถนาแล้วร่วมเย็นเป็นสุข นี่สมุทัยทั้งนั้นนะ สมุทัยคือค้นหาความทะยานอยาก คือเป้าหมายชีวิตเราไง สิ่งที่เป็นเป้าหมายชีวิต เราอยู่กับโลกขนาดนี้ โลกมันเป็นเครื่องอาศัยเท่านั้นนะ โลกนี้เป็นเครื่องอาศัย

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะ อย่างเช่นครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติ ปฏิเสธโลกไม่ได้หรอก ถ้าปฏิเสธโลกนะ ทำไมท่านเคารพบูชา เห็นบุญคุณของพ่อแม่ละ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณนะ ครูบาอาจารย์เราแต่ละองค์ที่เกิดมาจากพ่อแม่ ท่านมีลูกมา แล้วลูกของท่านแต่

ละองค์ ถ้าท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นเนืองนิจของโลก จนเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส จนเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ มันเกิดมาจากไหน? มันเกิดมาจากโลก ชีวิตนี้คือโลก

โลก เห็นใหม่ที่เราเกิดมา โลกคือสัตว์ คือผู้ข่อง เราเกิดมาแล้วเราข่อง เราข่องอยู่กับโลก เราข่องอยู่กับโลก ทีนี้ถ้าข่องกับโลกแล้วถ้าเราไม่ได้ศึกษาธรรม เราพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา มันก็มีตั้งแต่มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด เห็นใหม่ ตั้งแต่เริ่มต้นคือเริ่มเสียดละ คนเริ่มเสียดละ เริ่มไม่เอาโรคเอาเปรียบกัน ศาสนา ยัมสยามมาจากนี้ ยัมสยามคือยัมออกมาจากหัวใจ มันยัมออกมาจากความบริสุทธิ์ของใจ แต่ถ้าอย่างชนชาติอื่นเขาก็ยัมเขาหัวเราะกัน มันหัวเราะนะมันด้วยมารยาท มายา มันเป็นมายา มันเป็นมารยาท แต่ของเรานี้มันออกมาจากใจ ออกมาจากใจเพราะอะไร เพราะศาสนาพุทธสอนเข้ามาที่ใจ

ถ้าสอนเข้ามาที่ใจ สิ่งที่มีมันเป็นทาน การเสียดละกันเพื่อสังคัม ทาน ศีล ภาวนา พอเป็นศีลขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราว่าจะเอาปัญญาฆ่ากิเลสกัน เพราะเราตั้งใจขึ้นมา เพราะในศาสนาของเราเป้าหมายคือนิพพาน นิพพานคือที่สิ้นสุดแห่งกิเลส นิพพาน สูญ สูญจากกิเลส แต่ผู้ที่มีส่วยผลมีอยู่ สูญจากกิเลส นิพพานคือสูญสิ้นจากกิเลส แล้วการชำระกิเลสมันต้องให้ชัดตรง ให้เป็นความจริง ให้เป็นธรรม ธรรมจริงๆ

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์วางไว้แล้วในพระไตรปิฎกนะ สิ่งต่างๆ นี่มันมีอยู่ ในทางทฤษฎี ในอนาคตตั้งสัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยากรณ์ไว้ แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราเชื่ออยู่แล้ว พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเชื่ออยู่แล้ว แล้วในปัจจุบันมันเจริญขึ้นมา แล้วมันเจริญขึ้นมาพร้อมกับที่เราเกิดมาพบ เราเกิดมาพบนะ

คูลี ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นชาวพุทธ เกิดมาในพระพุทธศาสนา ไม่ได้ออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นผู้ชายไม่ได้ออกบวช เขียบแผ่นดินผิด เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว แล้วไม่ได้ประโยชน์กับสิ่งที่ประโยชน์อันนั้นใจ ทาน ศีล ภาวนา ทานคือเรื่องของสังคัมของโลก มีการเสียดละ อย่าเอาโรคเอาเปรียบกัน อยู่ในศีลในธรรม สังคัมจะร่วมเย็นเป็นสุข นั่นเป็นคฤหัสถ์ ธรรมของฆราวาส ธรรมของคฤหัสถ์ ธรรมอย่างนี้เป็นธรรมเพื่อสมานสังคัมให้ร่วมเย็นเป็นสุข ในศาสนาพุทธ นี้ของผู้ที่เห็นภัย

เวลาแก่เฒ่า เวลาเราชาวพุทธ คนแก่คนเฒ่า ถึงเวลาแล้วเข้าวัดเข้าวา เข้าวัดเข้าวาไปไหน นี่ทาน ศีล เพราะเข้าไปวัดไปถือศีล ศีลทำให้ใจปกติ ทำเป็นปกติของใจ ถ้ามันทำความรุ่มเย็นเป็นสุข ความปกติของใจ ไปวัดไปวา กัน ไปวัดไปวาเพราะเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เข้าไม่ถึง

เห็นไหม ทาน ศีล ภาวนา แล้วเรานี้ถือศีล เรากาวนากัน เริ่มต้นตั้งแต่ภาวนา เริ่มต้นต้องหาทางออกเรา นี่ไง ถ้าเราหาทางออกของเรา เราจะออกจากกิเลส ออกจากกิเลสที่มันปกคลุมห่อหุ้มหัวใจนะ กิเลสมันมีอำนาจเหนือใจของเรา ไม่ต้องไปดูของคนอื่นนะ เวลาประพฤติปฏิบัตินี้มันเรื่องส่วนตัว

เวลาเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นสัทธาวิหริก นี่ระหว่างครูบาอาจารย์กับลูกศิษย์ ระหว่างที่เราเป็นบัณฑิต เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วยกัน สิ่งนี้เราปรึกษาหารือกัน เราช่วยเหลือเอื้อจางกัน อันนี้มันเป็นเรื่องของสังคม แต่ในขณะที่ปฏิบัติมันเป็นเรื่องของเรากันเดียว ขณะที่ปฏิบัตินี้มันเป็นเรื่องของเรานั่น มันถึงต้องดูใจเรา

เรื่องของหมู่คณะ เรื่องของสิ่งต่างๆ เวลาเราปรึกษาหารือกัน อันนั้นมันหาประสบการณ์ ประสบการณ์นะ ครูบาอาจารย์เวลาออกไปออกเขามาเป็นปี หลายๆ ปี แล้วเวลามากครูบาอาจารย์ ท่านจะเอาปัญหา เอาความประสบการณ์ของท่านมาถามครูบาอาจารย์ให้แก้ไข สิ่งนี้ถ้ามัน ฆมมสากัจฉา เอตมมุงคฺลมุตฺตมํ แล้วครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ที่ประพฤติปฏิบัติมา มันวิธานิพนธ์เล่มหนึ่งเลยละ ชีวิตทั้งชีวิตนะ ค้นคว้าขึ้นมาทั้งชีวิต แล้วท่านมาเอื้อจางเรา ทำไมเราจะไม่ฟัง เห็นไหม ฆมมสากัจฉา เอตมมุงคฺลมุตฺตมํ

แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติทำอย่างนั้นไม่ได้หรือ ไปทำอย่างที่เราได้ยินมา แล้วเราไปศึกษามา อย่างนั้นไม่ได้ ไม่ได้ เพราะมันเป็นสัญญา มันเป็นอย่างที่ทางวิชาการเขาอยากจะศึกษาไว้หัดคนไง เขาจะทำยารักษา แต่เขาไม่มีเชื้อ เขาไม่มีผู้ป่วย เขาไม่มีเชื้อมาตั้งต้น นี่ก็เหมือนกัน เราฟังมา สิ่งต่างๆ ฟังมา เหมือนทำวิจัย มันไม่มีความจริง ถ้ามีความจริงนะ เราต้องทำความเข้าใจเราเข้ามา

แล้วฟังของท่านมา ที่ว่า ที่นั่นเป็นเชื่อนั้นๆ แต่ละเชื้อ แต่ละสายพันธุ์ มันเป็นอย่างไรวเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วความรู้สึกของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันตรงกับสายพันธุ์ไหน เราควรจะทำอะไรเข้าไปรักษามัน มันถึงว่ากำหนดพุทโธก็ได้ ถ้าเริ่มต้น ส่วนใหญ่แล้วเราต้อง

กำหนดพุทโธก่อน โดยสามัญสำนึกคนป่วยเข้าไปโรงพยาบาล หมอประจำบ้านเขาต้องแยกแยะก่อนว่าเป็นโรคอะไร นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นเราก็พุทโธก่อน

ถ้ามันทำได้นะ พุทโธๆ ไป พุทโธเพื่อให้จิตมันสงบ ถ้ามันจิตสงบตามความจริง มันสงบเป็นสัมมาสมาธินะ สมาธิเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา มันมีกำลังของมัน แต่เวลามันสงบขึ้นไป มันกลายพันธุ์หมดเลย พุทโธๆ ไปนี่กลัวมาก กลัวว่า หนึ่ง กลัวว่ามันจะเป็นสมณะ กลัวว่าพุทโธนี้กลัวมันจะหายาบ มันจะละเอียด เห็นไหม ถ้ามันหายาบคือว่ามันพุทโธซัดๆ ก็บอกว่าเป็นพุทโธๆ จนมันจางไป มันหายไป หายไปเรายังรู้สึกอยู่ นี่หลอกตัวเองนะ

คำว่า “หายไป” เราพยายามนึกแต่ไหนมันก็นึกไม่ได้ แต่จิตมันสงบ คำว่า “หายไป” เหมือนกับที่ว่าเราพยายามทำแล้วทำไม่ได้ แต่นี่มันทำได้ แต่มันไม่ทำ ทำได้แต่ไม่ทำ นี่ก็เลสมันหลอก นี่มันกลาย แม้แต่สมาธิก็กลายแล้ว แล้วจะไปเรื่องปัญญาละ มันยิ่งกลายซับซ้อนไปอีกนะ เพราะขนาดขั้นของปัญญา สมาธิมันเป็นขอบเขตนะ คำว่า “ขอบเขต” คือว่ามันสัมผัสได้ด้วยจิตที่มันสงบ นี่มันสัมผัสได้ มันพูดได้ มันรู้ได้

น้ำเต็มแก้ว ขนาดว่าน้ำเต็มแก้ว แต่แก้วของใคร แก้วเล็ก แก้วใหญ่ แก้วต่างๆ กัน คำว่า “แก้ว” เป็นตุ่มเป็นไหก็ได้ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะความว่างนี่เป็นอินไตย ความว่างเป็นอินไตยนะ สิ่งนี้เป็นอินไตย มันสามัญสำนึกที่เรา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จิตสงบไหม ถ้าจิตสงบนี้มันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังของมันนะ เราแก้วเล็ก แก้วเราน้ำน้อย เราก็ใช้ของเราแล้วแต่ดำรงชีวิตของเรา ถ้าของหมู่คณะเรา ของครูบาอาจารย์ของเรา ของท่านเป็นตุ่มเป็นไห ท่านเป็นตุ่มเป็นไหของท่าน ถ้าท่านทำประโยชน์ ท่านก็ไปทำประโยชน์กว้างขวาง เห็นไหม เวลาสมาธิมันลงมันลงอย่างนั้น

ถึงบอกว่ามันเป็นส่วนตัว สิ่งที่ทำขึ้นมามันเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคล ถ้าของท่านเป็นตุ่มเป็นไห สมาธิของท่านก็จะกว้างขวาง มันจะลึกซึ้ง มันจะมีกำลังมากกว่า ถ้าสมาธิของเราแค่นี้แล้วเป็นประโยชน์ได้ เห็นไหม นี่ของใครของมันอย่างนี้ ถึงว่า ถ้าฟังใครมาแล้ว ของท่านเป็นของท่าน ถ้าของเรากำลังมันมีใจ นี่ตรงนี้สำคัญมากนะ สำคัญที่ถ้ามีครูบาอาจารย์ นี่มันฝึกฝนได้

การกำหนดพุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบมาขนาดไหนนะ มันเป็นอนิจจัง มันเจริญแล้วมันก็เสื่อมเป็นธรรมดา ถ้ามันเจริญแล้วเสื่อมเป็นธรรมดา ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเราท่านจะฝึกให้หัดใช้ปัญญา การใช้ปัญญาอย่างนี้ พุทโธนี้ “อ้าว! ก็บอกว่าถ้าไม่มีสมาธิ แล้วมันใช้ปัญญาไม่ได้ ถ้าไม่มี

สมาธิ ปัญญาที่เกิดขึ้นเป็นโลกีย์ปัญญา ถ้าสมาธิ ตัวสมาธิ จะมาแบ่งแยกเองว่าเป็นโลกีย์ปัญญากับโลกุตตรปัญญา ถึงต้องทำสมาธิก่อน”

ใช่ โดยหลัก แต่โดยวิธีการ เห็นไหม คนรู้จริง คนรู้จริงหมายถึงว่าเราเป็นไข้ เจ็บไข้ได้ป่วย เราเป็นไข้ เริ่มเป็นก็ได้ เป็นไข้เพราะเราไม่รู้ เราไม่ได้รับการร่างกาย ไข้มันจะ ๒-๓ วันแล้วไข้มันจะหนักก็ได้ คำว่า “ไข้นัก” หรือว่าไข้ที่เริ่มเป็น

นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่จิตมันสงบแล้วมีกำลัง เรากลับมาไข้ปัญญา มันก็เหมือนเริ่มเป็นไข้ เราก็รักษาของเรา แต่มันรักษา ถ้ามันดีขึ้นมันก็ดีขึ้น ถ้าไม่ดีขึ้นไข้มันจะหนักไปข้างหน้านะ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราพุทโธๆ ถ้าเรายังพุทโธตลอดไป เหมือนกับเราไม่ได้รับการรักษา เราไม่ได้ฝึกปัญญา พอไม่ได้ฝึกปัญญา ขณะที่มันเจริญแล้วเสื่อม เราหาทางแก้ไขของเราไม่ได้

พุทโธๆ ไป ถ้าจิตมันสงบขนาดไหน ถ้ามันสงบ มันสงบขึ้นมาใช่ไหม เราต้องการความสงบเข้าไป มันไปเกิดปัญญา ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมามันเป็นโลกุตตรปัญญา แต่ถ้ามันยังเข้ามาบางครั้ง บางคราว เรากำหนดพุทโธ จิตมันสงบไม่ถึงที่ แล้วเราทำแล้วมันยังมีแรงต้าน

แรงต้านคืออะไร? แรงต้านคือกิเลสนะ กิเลสมันจะต่อต้าน การประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าจิตเราดี สติเราดี เข้มแข็งดี เราทำบุญกุศล เรามีความอึดใจ เรามีความพอใจนะ แต่ถ้าบางวันเราไม่ยอมไป เราเบื่อง่าย กิเลสมัน กิเลสบางทีเดี๋ยวมันก็ฟื้นตัวขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ในการทำสมาธิก็เหมือนกัน บางวันก็ทำสมาธิได้ง่าย บางวันทำแล้วชื่นใจ บางวันทำแล้วทำไมมันทุกข์มาก ทำไมบางทีมันทุกข์มาก เห็นไหม เราใช้ปัญญาช่วยกัน

นี่ใช้ปัญญา ชีวิตคนเป็นอย่างนี้นะ ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาสิ คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานี้ท่านจริงจังขนาดไหน ท่านทำของท่านขนาดไหน...ถ้าเรามีปัญญาอย่างนี้ เราต่อต้านอย่างนี้ สิ่งทีกิเลสที่มันผลักดันออกมาจากใจมันก็จะเบาลง การประพฤติปฏิบัติเรา มันก็จะมีสติ ถ้าเรามีสติ เราตั้งใจ ความตั้งใจเป็นความจริงขึ้นมาหรือยัง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา นี่เพราะเป็นความจริงมันจะเข้าไปหาความจริง

แต่ถ้าเราไม่เป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม มันสักแต่ทำ สักแต่จะไปหมด พอสักแต่ทำ กิเลสมีกำลังเหนือกว่า กิเลสมันก็มีอำนาจเหนือกว่า ในการประพฤติปฏิบัติที่มันไม่เป็นผลขึ้นมา

ที่เราประพฤติปฏิบัติ หนึ่ง เราไม่จริงไม่จัง ขนาดเราจริงจังขนาดไหน ก็เลสในหัวใจของเรา แล้วถ้ากิเลสในหัวใจของเรา คุณติ โทสจริต โมหะจริต ราคะจริต จริตของคนแต่ละคนมันก็ไม่เหมือนกัน ถ้าจริตของคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่กระทบกระเทือนต่างๆ มันก็ไปกระตุ้นกิเลสได้ต่างๆ กัน

สิ่งที่คนมันพอใจ เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ออกประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เราไปเห็นสิ่งที่กระทบมา...อยู่กับหลวงตามะ ท่านบอกไม่ให้มีกิมนิมิต ถ้ามีกิมนิมิตขึ้นไป คุณติ ไปที่บ้านเขา สิ่งที่เราไปเปิดทวารทั้ง ๖ เลย ตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วมันไปรับภาพสิ่งใดๆ มานี้มันเสียเวลามาก

เวลาเราประพฤติปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์ของเราจะช่วยเราให้ผ่อนคลาย ผ่อนคลายสิ่งที่มันจะมาเหยียบย่ำมาทำลาย ทำลายหัวใจของเรา ท่านจะปิดกั้นให้เลย แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราที่ไม่เข้มแข็ง ก็ปล่อยไปเป็นตามธรรมชาติ เพราะสังคมโลกเขาเป็นอย่างนี้ เราจะอยู่กับสังคมโลก เราจะทำชีวิตอย่างไร ในเมื่อภิกษุเป็นผู้ขอ เป็นผู้เห็นภัยในวัฏฏะสงสาร ก็ต้องอาศัยญาติโยม...ใช้ญาติโยมของเขา เขาก็ต้องอาศัยภิกษุเหมือนกัน ถ้าไม่มีภิกษุ ไม่มีพระออกบิณฑบาต เขาจะได้ทำบุญกุศลของเขาไหม เขาก็ต้องอาศัยพระเหมือนกัน แต่พระเราอ่อนแอเอง พออ่อนแอเองก็ไปตามโลก

สิ่งที่ขึ้นไปนะ ในศาสนาเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย ภิกษุทำให้ศรัทธาทานเขาตกลง อย่างเช่นในพื้นที่ใดถ้าไม่มีพระ แล้วเขาถึงเวลาเขาจำเป็นต้องนิมนต์ไปประกอบพิธีของเขา อย่างนั้นต้องไปนะ

แต่อย่างนี้มันมีอยู่ทั่ว สังคมพุทธเรา พระภิกษุ ๔ แสนองค์นะ จะสังคมไหน พระที่จะรอกิจนิมนต์มหาศาลเลย แต่ในเมื่ออย่างนั้นมันเป็นเรื่องของโลกไซ้ใหม่ ถ้ามีเหตุมีผล สิ่งนี้ ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะช่วยประคอง ช่วยตั้งใจของเรา ที่นี้พอตั้งใจของเรา เรามีโอกาสแล้วเราจะทำไหม

ถ้าเราทำของเรา เห็นใหม่ งานหยาบ งานละเอียดคนนะ เวลาเราทุกข์ขึ้นมา จิตใจ ถ้ามันเผชิญความทุกข์ มันอยู่กับโลกนะ สิ่งใดก็เป็นทุกข์เป็นร้อนไปหมด ทำอะไรก็เป็นทุกข์ไปหมดเลย นี่อยากออกประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติ มาคุ้นชินกับมัน พอคุ้นชินกับมัน การกระทำของเราที่อ่อนแอ มันคุ้นชินไง ฟังจนชินหู พูดจนชินปาก แต่ใจมันด้าน ใจนี้ด้าน ครูบาอาจารย์ท่านถึงไม่ให้ชินชากับสิ่งใด จะไม่มีชินชากับสิ่งใด การเคลื่อนไหวของเราต้องมีสติพร้อม

ในมุตโตทัยขององค์หลวงปู่มั่น นี่ทั้งวันจะมีสติตลอดเวลา สติอยู่กับเราตลอดเวลา การเคลื่อนไหว การดื่ม การกิน การขยับ จะมีสติ ไม่ให้เผลอ ใสนี้เราไม่จริงจัง มันไม่ทำต่อเนื่อง ไม่ทำต่อเนื่อง

๑. เกรงใจเขา

๒. เราอ่อนแอเอง

ถ้าเราเกรงใจเขา เราทำจนเป็นนิสัยนะ ทุกคนถ้าอยู่ด้วยกัน ครูบาอาจารย์เราท่านอยู่ด้วยกัน ท่านจะส่งเสริมกันนะ เรื่องธาตุเรื่องขันธ์ เรื่องธาตุ อะไรที่มันเป็นพิษเราจะช่วยกันป้องกัน สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา เราจะรักษา นี่ครูบาอาจารย์ท่านทำอย่างนั้นนะ ท่านมีสติของท่าน ท่านผ่านประสบการณ์ของท่าน

เริ่มต้นจากการประพฤติปฏิบัตินี้มันยาก ยากตรงเริ่มต้น เหมือนการแสวงหาบ่อน้ำมัน เริ่มต้นที่การแสวงหาบ่อน้ำมัน ยากมาก แต่ถ้าเมื่อใด เขาหาจนว่า บ่อน้ำมันที่นั่น การขุดเจาะมันก็ยาก แต่การขุดเจาะไม่เหมือนกับการหาน้ำมัน เริ่มต้นของเรานี้หาสมาธิ ทั้งๆ ที่น้ำมัน สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์อยู่กับหัวใจเรา แล้วหัวใจอันนี้มันก็มีศรัทธาความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา

แล้วพระพุทธศาสนาสอนตั้งแต่ท่าน สีล ภาวนา แล้วเรานี้ เราว่าเราต้องการพ้นจากกิเลส เราต้องการฆ่ากิเลส เราถึงต้องมาภาวนากัน แต่เวลาภาวนาขึ้นไป เข้ามาแล้วทำไมกลับคิดโลเลอย่างนั้นล่ะ นี่กิเลสมันกลับหัวกลับหางกัน เห็นไหม ถ้าไม่ได้เข้ามาก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ เวลาเข้ามาแล้วทำไมอ่อนแอ ทำไมไม่จริงจัง ทำไมไม่ตั้งสติ ถ้าตั้งสติขึ้นมา เห็นไหม ความจริงเข้ากับความจริง ถ้าเราตั้งสติ ความจริงขึ้นมามันจะเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าความจริงขึ้นมาละ สิ่งที่เป็นความจริง เห็นไหม เหมือนคนไข้ คนไข้เขาจะเข้าผ่าตัด เขาต้องทำความสะอาด เขาต้องฆ่าเชื้อสิ่งต่างๆ ให้หมดเลย นี่ก็เหมือนกัน เราจะฆ่ากิเลส แล้วหนึ่ง กิเลสมันเป็นโรคภัยไข้เจ็บอยู่แล้ว แล้วเครื่องมือคือศีล สมาธิ ปัญญา มันก็สกปรกอีก สิ่งทีศีล สมาธิ ปัญญา มันสกปรก เครื่องมือมันสกปรก มันจะเข้าไปชำระล้างให้มันสะอาดขึ้นมาได้อย่างไร

แต่ถ้าเครื่องมือนั้นสะอาด ความจริงของเราทำให้มันสะอาดบริสุทธิ์ จริงจังกับเรา สิ่งใดผิดขึ้นมาเราปลงอาบัติ โดยความผิดพลาดของมนุษย์นี่มีนะ มนุษย์ทำความผิดพลาดโดยไม่เจตนา นี่ต้องให้อภัยกัน แต่มนุษย์เจตนาทำผิด ถ้าเจตนาทำผิด ตัวเจตนา เห็นใหม่ เวลาทางคดี ถ้าผิดพลาดโดยไม่เจตนา การทำโทษเขาก็ครั้งหนึ่ง แต่ถ้าโดยเจตนา เห็นใหม่ ถ้าเจตนาแล้วยังทำด้วยตามความตั้งใจ โทษต้องมากขึ้นไป

นี่ก็เหมือนกัน ตัวเจตนาที่สำคัญ ถ้าตัวเจตนาเกิดขึ้นมา กรรมมันเกิดสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าโทษโดยกรรม โดยไม่มีเจตนา มันเป็นไปโดยตามกรรมของสัตว์โลก อย่างนี้มันสุคติวิสัย การสุคติวิสัย พอให้อภัย เราปลงอาบัติของเรา เราแก้ไขของเรา ไม่ใช่ว่ามันจะไม่มีหรือ มันมีอยู่อย่างนี้ ในการเคลื่อนไหว ดำรงชีวิตอยู่ มันต้องมีการผิดพลาดเป็นธรรมดา การเคลื่อนไหวของมันไปนะ

คุณ คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ในสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด” ถ้าได้คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพาไปนิพพาน ในบรรดาสัตว์สองเท้าแล้ว ในบรรดาสัตว์สองเท้ามันไม่มีการผิดพลาดหรือ? มันมีการผิดพลาดทั้งนั้นนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรมนะ สิ่งในโลกนี้ที่โคจรโลกธรรม ๘ ที่เขานิพพาน เขากล่าวร้าย ไม่มีใครโคจรทำลายเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นศาสดาคือเป็นแม่ทัพ เป็นแม่ทัพนี่สิ่งต่างๆ มันต้องโคจรก่อน ผู้ที่รับผิดชอบต้องโคจรก่อน ท่านยังไม่หวั่นไหวเลย แล้วบอกด้วยว่าสิ่งนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา เราเคยทำไว้ เคยทำไว้ เรื่องกรรมนี่เคยทำไว้

สิ่งที่ทำไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นอย่างนี้นะ แล้วเราเป็นใคร? สาวก สาวก...สาวก สาวกจะได้ยินได้ฟัง การได้ยินได้ฟัง ต้นทุนเราก็ต่ำ เพราะต้นทุนต่ำหมายถึงว่าการเกิดและการตาย การสร้างต่อเนื่องมา นี่เรต่ำกว่าท่าน เพราะอะไร เพราะพุทธวิสัย พระโพธิสัตว์ต้องสร้างมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เราไม่ต้องสร้างขนาดนั้น เราไม่ต้องสร้างขนาดนั้น คือเราไม่ต้องทุกข์ยากมากขนาดนั้น

เวลาเกิดเวลาตายมันทุกข์ยากๆ เวลาพระโพธิสัตว์เกิดตายๆ มาอย่างนี้ ทุกข์ยากมากกว่านี้อีก เพราะสร้างบารมีอันนี้มาเพื่อโพธิญาณ เสียสละมาตลอด เห็นใหม่ เราเสียสละของเรา

เสียสละแต่มีสติสัมปชัญญะนะ ไม่ได้เสียสละแบบไม่มีสติ ถ้าเสียสละโดยไม่มีสติสัมปชัญญะมัน ก็เสียสละโดยกิเลส มันก็ไม่ใช่ความจริงขึ้นมาอีก เสียสละมา ทำบุญทำกุศลก็ต้องมีปัญญา ประพฤติปฏิบัติก็ต้องมีปัญญา ปัญญาอย่างนี้ถ้ามันเป็นโลกีย์ปัญญา มันก็ปัญญาของกิเลสพาใช้ แต่โลกีย์ปัญญามันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นความจริง

เพราะเราเกิดมาด้วยอวิชชา เมื่อเราเกิดมาด้วยอวิชชา เราเป็นโลกอยู่แล้ว เคารพในโลก ถ้า เคารพในโลก เพราะเราเป็นอวิชชา เราเกิดมาในโลกอยู่แล้ว เราก็ต้องพยายามทำความสงบของใจ เข้ามา ตัวสมาธินี้แหละเป็นตัวกคโลกไว้

ธรรมเหนือโลกกับธรรมในโลก ถ้าธรรมในโลกนี่โลกีย์ปัญญา เกิดจากโลกแล้วก็ปัญญา ของโลกๆ ตรีกในธรรมก็ตรีกในธรรมโลกๆ มันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถึงทำ ถ้ามันไม่ได้ขึ้นมา ถ้า เราทำพุทโธๆ มันไม่ลงเราก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิมันก็เป็นโลกีย์ปัญญา

คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” ปัญญาที่ใช้อยู่นี้ โดยสามัญสำนึกเลย จะสำนักไหนก็แล้วแต่ บอกว่า ภาวนาปัญญาสายตรงๆ...ไม่มีทาง มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้โดยว่าเป็นวิปัสสนา เป็นปัญญาสายตรง...มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

โดยข้อเท็จจริง พวกเราที่เกิดมามีกิเลสใหม่? มีทุกคนนะ ถ้ามีกิเลสขึ้นมา แล้วเราเอา ปัญญาที่เป็นกิเลสไปชำระล้าง มันจะเป็นไปได้ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไป ไม่ได้เลย

สิ่งที่เป็นเครื่องมือทางการแพทย์เขาใช้แล้ว เขาผ่าตัด เขารักษาคนไข้มาแล้ว แล้วจะมา ผ่าตัดซ้ำเราอย่างนี้มันจะเป็นไปได้ไหม ถ้าเครื่องมือแพทย์นั้นไม่ได้ไปมาเชื้อ ไม่ได้ทำความสะอาดก่อน จะมาชำระ จะมารักษาคนไข้ต่อไป เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย นี่ก็เหมือนกัน ใน เมื่อเราเกิดมาเรามีกิเลสอยู่แล้ว ความคิดที่เกิดขึ้นมาโดยปัญญาที่เกิดขึ้นมากับเรามันจะเป็นปัญญา ฆ่ากิเลส มันเป็นไปได้อย่างไร เพราะมันเป็นกิเลสอวิชชา

กิเลสคือความไม่รู้ มันอยู่กับความรู้ มันอยู่กับปัญญาอันนี้ ปัญญาอันนี้ นี่ไง ที่มันไม่ สะอาดไม่บริสุทธิ์ ที่มันกลายพันธุ์ มันกลายพันธุ์ไป พอกลายพันธุ์ไปบ้าง มันใช้ปัญญา โลภีย ปัญญา ตรีกในธรรมๆ แล้วก็ด้วยจิต อาการมันเป็นไปได้ สิ่งที่เป็นไป เห็นไหม

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ มันจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” ปัญญาที่ใช้กันอยู่นี้ โดยปุถุชน ใครก็แล้วแต่ โดยปุถุชน ถ้าใช้ความคิด หรือใช้มุมมองต่างๆ ในใช้ปัญญา มันเป็นโลกีย์ปัญญาทั้งหมด ผลที่เกิดขึ้นของมันคือสมถะ ผลที่เกิดขึ้นของมันคือความว่าง ผลที่เกิดขึ้นมาคือสิ่งที่มันเป็นความว่าง ที่สติมันจะเป็นสัมมาสมาธิ แต่ผลที่มันเกิดขึ้นมา ที่มันคิดว่าเกิดญาณหยั่งรู้ เกิดต่างๆ มันเป็นอาการของจิตทั้งหมด

ถ้าอาการของจิตทั้งหมด สิ่งนี้ สิ่งของมัน...นี่ไง ที่มันว่ามันกลายพันธุ์ มันกลายพันธุ์ไปอย่างนี้ กลายพันธุ์ไปจนคนสร้างขึ้นมา คนภาวนาขึ้นมา มันก็ภาวนาเพื่อให้มันกลายพันธุ์ เพราะมันไม่รู้ สิ่งของมันว่ามันกลายพันธุ์ ธรรมะกลายพันธุ์ พอธรรมะกลายพันธุ์ อาการต่างๆ จะว่างขนาดไหน จะมีญาณอะไรก็แล้วแต่ มันกิเลสสร้างทั้งนั้นนะ มันกิเลสสร้าง มันโดยมาร ธรรมะของมาร ธรรมะของกิเลส ไม่ใช่ธรรมะของจริง

ถ้าธรรมะของจริง เห็นไหม สิ่งที่ว่าของจริง เพราะอะไร เพราะใช้ปัญญาขนาดไหน สิ่งที่เป็นปัญญา ปัญญามันใคร่ครวญเข้าไป ผลของมันคือสมถะ แล้วคูสิ องค์กรของฉาน วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ

คำว่า “ปิติ” ปิติสุขของสมาธินี้นะ ขนาดว่ารู้ใจมนุษย์ได้ รู้สิ่งต่างๆ ได้ นี่ไง ที่บอกว่า น้ำแก้วเล็กหรือน้ำโอ่งใหญ่ นี่มันต่างกันตรงนี้ สงบเฉยๆ ก็มี สงบตามความเป็นจริงนี่สงบเฉยๆ สงบไปเรื่อยๆ ก็มี สงบแล้วออกรู้ต่างๆ ก็มี มีมหาศาล แล้วพอมิมหาศาลอย่างนี้ สิ่งของมันสงบเข้ามา ขณะสงบเข้ามาแล้วมันออกรู้สิ่งต่างๆ แล้วเวลาเราใช้ปัญญาเข้าไป พอมันสงบเข้ามา มันมีญาณอะไรต่างๆ ขึ้นมา มันเป็นโลกียะหมด เพราะผลของมันคือสมถะ ผลของมัน

แต่เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีผู้นำที่ดี ไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้หน้าที่ดี พอไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้หน้าที่ดี มันก็สร้างสภาวะของใจเป็นขั้นๆ ขึ้นๆ ขึ้นไป พอสร้างสภาวะเป็นขั้นๆ ขึ้นๆ ขึ้นไปนะ มันก็เป็นได้ มันก็เป็นได้

นี่ไง ที่ว่า ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วสิ่งที่เป็นสภาวะแบบนั้น นี่โคตรบุญญา โครตรของกิเลสไป มันทำลายโคตร ทำลายวงศ์ ถ้าทำลายโคตรบุญญา ทำลายโคตร ทำลายวงศ์ของอวิชา ทำลายโคตรทำลายวงศ์ของใจนะ เพราะใจเวียนตายเวียนเกิด ใจเวียนตายเวียนเกิด ถ้าไม่ทำลายโคตรวงศ์ของมัน มันจะอยู่ในวิภวณนี้ มันจะตายเกิดไปในสภาวะแบบนี้ นี่ธรรมอันละเอียด

“ทาน ศีล ภาวนา” ในระดับของทาน ทานคือสังคัม ทานคือความรุ่มเย็นเป็นสุขของชาวพุทธ ในระดับของศีล ก็ไปถือศีล ไปอยู่วัดอยู่วา กัน อยู่วัดอยู่วา นี่ถือศีล บุญกุศล ถ้าทำความสงบของใจ ทำใจให้จิตสงบขึ้นมาได้ บุญกุศล นี่มาอยู่วัดอยู่วา สร้างบุญกุศล เวลาตายไปก็เกิดบนสวรรค์ เกิดบนพรหมกัน มันก็เวียนตายเวียนเกิด เวียนตายเวียนเกิดเพราะอะไร เพราะมันไม่รู้ จิตมันมีอวิชชา มันไม่รู้ มันตายตามสถานะ ตายตามวาระของจิตที่มันหมดอายุขัย

แต่ขณะที่เราวิปัสสนาขึ้นมา ถ้ามันเป็นวิปัสสนานะ วิปัสสนาโดยความจริงของใจ ถ้าใจมันจริง แล้วเราภาวนาด้วยความเป็นจริง เพราะภาวนาเป็นจริง มันมีศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ ผู้ที่มีศรัทธามีความเชื่อมันเป็นความปกติของใจ ถ้าใจมันจะพุ่งชานขนาดไหนมันจะเป็นมโนกรรม มันจะมีสติสัมปชัญญะเข้ามา แล้วฝึกฝนบ่อยครั้งเข้า จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน

ปุถุชนคือควบคุมใจไม่ได้ ใจนี้ควบคุมไม่ได้หรือ ปุถุชนนี่นะมันไม่มีกำลังพอ มันมีอะไรกระทบแล้วมันจะไปหมด สมาธิก็รักษายาก มันเป็นสมาธิได้ เป็นหลักการได้ แต่เดี๋ยวมันก็เสื่อม แล้วเราเห็นโทษ ใช้ปัญญาไป

บอกว่าที่ว่า เวลาจิตมันสงบมาแล้ว เวลาจิตมันสงบเข้ามาบ้าง หัดฝึกปัญญา ปัญญามันจะเห็นนะ เห็นว่าทำไมสมาธิมันเข้าได้ง่าย ทำไมสมาธิเข้าได้ยาก ปัญญาที่คิดขึ้นมา ปัญญาที่มีสติตามเข้ามา ทำไมบางทีมันหยุดได้ ทำไมมันคิดแล้วมันหยุดไม่ไหว มันยังคิดมันยังทับถม มันยังซับซ้อน มันยังกระชากลากไป

เพราะมันขาดสติ เพราะมันไม่มีปัญญาที่ใคร่ครวญ แต่พอปัญญาใคร่ครวญ นี่มันเป็นเพราะเหตุใด เป็นเพราะมาร เป็นเพราะรูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เป็นบ่วงของมารไป

ข้อมูลที่ใจมันชอบ สัญญาความจำ สิ่งที่มีความจำสิ่งใด เห็นไหม คูสิ อะไรที่มันฝังลึกในหัวใจ แผลใจที่ลึกๆ เวลามันคิดขึ้นมาแล้วมันเจ็บปวด นี่สัญญาข้อมูล เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แล้วเวลามันขึ้นมา เวลามันมีข้อมูลออกมาอย่างนี้แล้วมันก็คิดตามไป ตามไปๆ สติคุมขนาดไหนมันก็ลากไป ลากไปเพราะอะไร เพราะนี่ปุถุชน

ใช้ปัญหาหาเหตุผล... ไม่มีใครทำร้ายเราเลย เราทำของเราเองทั้งนั้นนะ ถ้ามันเห็นผล เราทำของเราเอง แล้วจะชำระล้างมันอย่างไรล่ะ? ชำระนี้ พิจารณาเห็นโทษ ฝึกปัญญา ฝึกปัญญาว่า คิดแล้วเจ็บไหม คิดแล้วชอกช้ำไหม คิดมาเพื่ออะไร

เห็นไหม ไม่มีใครได้ประโยชน์เลย มันเป็นเรื่องอดีต มันเหมือนว่า นี่เรายังดินะ เราไม่จิตสงบเห็นเรื่องอดีตชาติ เราจะไม่เห็นเลยว่าอดีตชาติที่เราทำอะไรมาบ้าง เราเจ็บช้ำน้ำใจกับเรื่องอย่างนี้มาขนาดไหนแล้ว ถ้ามันเห็นสภาวะแบบนั้น เห็นอดีตชาติ ถ้าไม่เห็นมันก็เห็นแต่เมื่อวานนี้ เห็นในปัจจุบัน ความคิดนี้เป็นความคิดเก่า ความคิดเก่ามันก็เหมือนอดีต มันใช้ปัญญาใคร่ครวญไปมันเห็นโทษมามันก็ปล่อยๆ พอปล่อยมันก็เบาลงๆ เบาลงเพราะอะไร เพราะปัญญามันเข้าไปเห็นภาพ เห็นโทษ เห็นภัยไซ้ไหม ถ้าเห็นโทษ เห็นภัย มันปล่อยถึงสภาวะแบบนี้ ปล่อยสิ่งนี้เข้ามา มันจะควบคุมได้ง่ายขึ้น

จนเห็นถึงที่สุด เห็นไหม มันจะตัด รูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่จิต จิตส่วนจิต รูป รส กลิ่น เสียง ส่วนรูป รส กลิ่น เสียง นี้ไง จากปุณฺณเป็นกัลยาณปุณฺณ กัลยาณปุณฺณจะควบคุมจิตได้ง่าย ทำสมาธิต่อไปนี้ทำได้ง่ายแล้ว เพราะมีหลักมีเกณฑ์แล้ว ความคิดอะไรจะเข้ามา สติมันจะตามทัน ปัญญามันจะเห็นเลย เห็นว่าสิ่งนี้มันให้โทษมาอีกแล้ว เหมือนเลย เหมือนเด็กที่เอามือไปจับไฟ แล้วเด็กมันโตขึ้นมามันเคยเจ็บมา มันจะรู้เลยว่า ถ้าเอามือไปจับอีกก็เจ็บอีก ก็จะเป็นไฟอีก นี่มันเห็นภาพชัดเจนอย่างนั้น ฉะนั้น พอจิตมันจะคิดอะไรออกไป มันจะควบคุมได้ง่ายขึ้น นี้ไง กัลยาณปุณฺณ

ถ้าเป็นกัลยาณปุณฺณ สิ่งที่เป็นกัลยาณปุณฺณ นี่มันเป็นความจริงขึ้นมาแล้วนะ เพราะอะไรนะ ถ้ามันออกย้อนหา ออกย้อนหา ออกตรวจเชื้อโรคใจ ถ้าเห็นเชื้อโรค เห็นกิเลสนะ กิเลสมันอยู่กับอะไร ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาเป็นครูบาอาจารย์ของเรานี้แหละ ถ้าพูดอธิบายเรื่องกิเลสนะ ท่านอธิบายเรื่องกิเลสเป็นรูปธรรมเลย เป็นรูปธรรมนะ มันน่ากลัว

รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นแค่บ่วง สิ่งที่มีมันมากับรูป รส กลิ่น เสียงนี้ ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมาอย่างนั้นจริงๆ มันมา ถ้ารูป รส กลิ่น เสียง มันคือ รูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียง ธรรมชาติของมันก็มีอยู่โดยธรรมชาติของมัน ถ้ามันเป็นรูป รส กลิ่น เสียงที่เราพอใจ เราก็รัก เราก็พอใจ ถ้าเราไม่พอใจ มันก็เจ็บช้ำ มันเป็นธรรมชาติของมัน คำว่าพอใจกับเจ็บช้ำ เห็นไหม รักคืออะไร เจ็บช้ำมันคืออะไร

นี่ไง ถ้าเราเห็นปั๊บ จิตมันเห็นนะ เห็นกิเลสอย่างนี้ กิเลสมันนอนเนื่องมากับกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ามันเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม โดยข้อเท็จจริง นี่ธรรมจริงอย่างนี้ มันจะไม่กลายพันธุ์ เพราะเครื่องมือของเรามันปลอดภัยจากเชื้อ เครื่องมือของเราเป็นสมาธิจริงๆ เป็นปัญญาจริงๆ เป็นโลกุตตรปัญญา เป็นภาวนามยปัญญา

แต่เดิมเป็นสุดตมยปัญญาที่ศึกษามา นี่สุดตมยปัญญา ศึกษา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรมัตถธรรม... ไซ้ ปรมัตถธรรม แต่กิเลสเราเต็มหัว กิเลสมันเหยียบย่ำใจของเรา กิเลสเราทั้งนั้นเลย แล้วไม่มีประโยชน์อะไรกับเราด้วย ศึกษาขนาดไหนต้องวางไว้ ต้องวางธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ เพราะนี่เป็นทฤษฎี แต่ถ้าเราปฏิบัติของเราขึ้นมา เป็นข้อเท็จจริงของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดที่นั่น นั่นเป็นชื่อ สิ่งที่เป็นชื่อ เราศึกษามาเป็นชื่อ ชื่อ เป็นชื่อ แต่นี่เราเอาชื่อมา แล้วเราพยายามสร้างอารมณ์ให้เป็นชื่อ ตามชื่อนั้น เราเอาชื่อธรรมะมา แล้วพยายามทำให้เราเป็นธรรมะ

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนคนมีกิเลสนะ ท่านไม่ได้สอนพระอรหันต์ หรอก เอาชื่อมันมาแล้วเราเอาไปเทียบ เทียบเข้าชื่อมันจะไปเป็นประโยชน์อะไร มันเป็นไปไม่ได้ หรอก แล้วพอเข้าไปเทียบขึ้นมา คำว่า “เทียบ” จริงๆ นะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไม่เห็นข้อเท็จจริง เวลาพูดธรรมะออกมา คนที่เขาไม่รู้เป็นข้อเท็จจริง ท่านฟังออกหมดนะ

ทีนี้ฟังออกหมดแล้ว เวลาพูดมาก็คำเดียวกันไง “สมาธิก็สมาธิเหมือนกัน ปัญญา ก็ปัญญาเหมือนกัน ทำไมอาจารย์บอกว่าไม่ใช่ ทำไมอาจารย์โต้แย้ง ทำไมไม่ฟังหนูบ้างละ”

ก็หนูอยู่กับโลก ก็มันกลายพันธุ์ไปแล้ว นี่ธรรมะมันกลายพันธุ์ไปแล้ว แล้วพอกลายพันธุ์ไป มันทำลายหมดนะ ทำลายหมดเลย

ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย ถ้าการประพฤติปฏิบัตินะ ปฏิบัติตามธรรม คนทำดีแล้วได้ผล เป็นร้าย ไม่มีหรอก แต่ที่มันเป็น ประพฤติปฏิบัติไปแล้วมีผล หมายถึงว่า ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว แล้วเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ อะไรไปนี่ มันเป็นเพราะเราปฏิบัติผิด ปฏิบัติตามกิเลส ปฏิบัติไปไม่ตามธรรม ถ้าตามธรรม ผิดพลาดไม่ได้ ถ้าตามธรรม มันจะเข้าหาธรรมะ แล้วมันจะเป็นความจริงตลอดไป แต่นี่เราปฏิบัติไปโดยกิเลสที่มันสร้างสรรค์ขึ้นมา แล้วเราเชื่อ เราเชื่อตามกิเลสของเราไป อย่างน้อยเสียเวลา ถ้ามีครูบาอาจารย์ชักนำขึ้นมา เราจะแก้ไขได้ ถ้ามีครูบาอาจารย์ชักนำเรา ถ้าเราไม่เชื่อครูบาอาจารย์ เพราะอะไร

เพราะครูบาอาจารย์พูดนะมันจี๊ดจี๊ด ไม่มีรสชาติเลย แต่ของนั้นมันมีรสชาติ ของเรา
ประพฤติกฎปฏิบัติมามันรู้มันเห็น มันตื่นตื่น นี่มันตื่นตื่น มันเป็นโลกๆ เพราะอะไร เพราะกฏผี
ปีศาจ เรื่องไสยศาสตร์มันมีอยู่แล้ว เรื่องไสยศาสตร์ แล้วข้อเท็จจริงนี้มันมี

การศึกษาข้อเท็จจริง ก็เหมือนที่ว่า ทางนักวิชาการเขาไม่ได้เชื่อ เขาจะไปเพาะ ไปทำสาร
ตั้งต้นไม่ได้ นี่เหมือนกัน ในเมื่อจิตมันออกรับรู้ มันเป็นวิญญูะ มันเป็นผลของวิญญูะ มันไม่ใช่เรื่อง
ของกิเลส มันเป็นผลของวิญญูะใช่ไหม เราไม่ได้ประพฤติกฎปฏิบัติ เราก็ต้องเกิดตายอย่างนี้ คนเกิด
ตายมา คนเกิดตายแล้วมีบุญกุศล เขาก็เกิดดีของเขา คนเกิดตายมามีบาปอกุศล เขาเกิดมาแล้วเขา
ทุกข์ยากของเขา แล้วเวลาเกิดตายเป็นผีก็เหมือนกัน เกิดตายเป็น เทวดา อินทร์ พรหม มันก็
เหมือนกัน

แล้วเราไปศึกษาเรื่องข้างนอก นอกจากใจใจ เราไปศึกษาเรื่องข้างนอก เราไปศึกษาเพราะ
มันไปเห็นเข้า จิตมันไปเห็นเข้าแล้วก็ตื่นตื่นไปกับมัน มันกลายพันธุ์ กลายเป็นศิริจรรย์วิชา
กลายเป็นเรื่องนอกจากอริยสัจ ถ้ามันจะนอกจากอริยสัจ เพราะพระพุทธเจ้าตรัสรู้เรื่องอริยสัจ
ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค...ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันอยู่ที่ไหน? มันอยู่ที่หัวใจของคนอื่นหรือ

คูลีแม่แต่ครอบครัวของเรา พอเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันช่วยเหลืออะไรกันได้? มันช่วยเหลือ
ได้แต่เรื่องข้างนอก มันเจ็บแทนกันไม่ได้ มันจะช่วยให้หายกันไม่ได้ เพราะเป็นกรรมของแต่ละ
บุคคล แม่แต่เป็นสาขานุญสาขกรรม เป็นพ่อเป็นแม่กันมานี้แหละ แต่ก็กรรมของเขา เว้นไว้แต่เรา
ทำบุญ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กัน นี่ทอนกำลังของกรรมบ้าง ถ้าทอนกำลังของกรรม มันจะเจ็บ
ไข้ได้ป่วยมันก็รักษามีโอกาสขึ้นมา

เพราะโรคมีอยู่ ๓ ชนิด

๑. โรคจากการเจ็บไข้ได้ป่วยโดยธรรมชาติ คนเราเกิดมา ร่างกายเสื่อมสภาพเป็นธรรมดา
โรคนี้โรคโดยข้อเท็จจริง

๒. โรคเกิดจากอุปาทาน

๓. โรคเกิดจากกรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดอะไรไม่เคยผิด โรคที่เกิดกันอยู่นี้ เกิดได้ ๓ ทาง กรรม อุปาทาน กับข้อเท็จจริงที่มันเสื่อมสภาพโดยธรรมดา นี่มันเป็นข้อเท็จจริง แต่ที่นี้มันเรื่องของกรรม ถ้าเรื่องของกรรมมันช่วยเหลือกัน มันก็ทำให้ทอนเรื่องความรุนแรงลงไปได้ แต่ทอนขนาดไหนคนก็ต้องเกิดต้องตาย มันเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา แต่หัวใจสำคัญมาก หัวใจไม่เคยตาย หมดชีวิตตายไป หัวใจมันก็เปลี่ยนสภาวะ เปลี่ยนสภาวะแล้วก็ทุกข้อยู่นี้

เราเป็น นาย ก. ตายไปเกิดเป็น นาย ข.

นาย ก. นาย ข. มันเกี่ยวอะไรกัน

นาย ก. ตายไปแล้ว เราไปเกิดเป็น นาย ข.

ก็นาย ก. ก็ส่วนของ นาย ก. ไม่เกี่ยวกับเรา...ไม่เกี่ยวกับเรา แล้วมันเกิดมาทำไม สิ่งที่เราเชื่อใจนี้ไปเกิด อะไรไปเกิด? ก็จิตดวงของ นาย ก. ไปเกิดเป็น นาย ข.

สิ่งที่เกิดเป็น นาย ข. นาย ข. เกิดขึ้นมาแล้ว มันก็ผลบุญกรรมจาก นาย ก. มันต้องไปตกอยู่ที่ นาย ข. ตกอยู่ในหัวใจนั่นแหละ แล้วถ้า นาย ก. ทำความดีขึ้นไปมันก็ดีขึ้นไป แต่ถ้า นาย ข. ไปทำความชั่วมันก็ชั่วลงไปอีก

นี่สิ่งที่มันเป็นสายบุญสายกรรมมันมีอย่างนี้ ฉะนั้น เรื่องของโลกที่เราไปรู้ รู้จากข้างนอก

คูสิ เราลืมหามา โดยสายตาเรามองไปข้างหน้าจะเห็นทุกอย่างใช่ไหม มันธรรมดา จิตมันส่งออก มันรู้ มันก็รู้อย่างนี้ รู้เหมือนเราลืมหามา เราลืมหามา เราก็เห็นภาพหมด ถ้าเราเห็น มีภาพให้เห็น มันเห็นทั้งนั้นนะ จิตที่มันออกไปมันก็เห็นทั้งนั้น แล้วมันได้อะไรขึ้นมา เพราะตาเราไปเห็นภาพข้างนอก แล้วตาเรานี้ตาบอด ตาใส ตาเรามีปัญหา ตาเรามีเชื้อโรค ทำไมไม่รักษาที่ดวงตาของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อใจมันเป็นตัวเกิดตัวตาย ตัวเกิดตัวตาย ฟังสิ ตัวเกิดตัวตาย ตายจากมิติ ตายจากสถานะที่มันไปเกิด แต่ตัวจริงๆ มันไม่เคยตาย ตัวจริงๆ มันมีอยู่ตลอดเวลา นี่ถ้ามันเข้าไปถึงตัวมัน อริยสัจเกิดตรงนี้

อริยสัจไม่ใช่ลืมหินแล้วไปมองข้างนอก อริยสัจคือตัวมันนะ ตัวมันตัวสกปรก ตัวมันคือตัวอวิชชา นี่ไง เชื่อใจมันอยู่ที่นี้ ถ้าเราไปถึงที่นี้ เราจับเชื่อใจมันได้ นี่ไง เราได้เชื่อได้ใจ เหมือนคนเป็นไข้หวัดนก เราเป็นขึ้นมาเอง เราสู้เอง เราหายเอง คนที่เขาไม่รู้ไม่เป็น เขารักษาเขาไม่ได้ ทางโลกเขาเป็นทางวิทยาศาสตร์เขาทำได้ แต่ข้อเท็จจริงในธรรมมันต้องเข้าไปเห็นเองเข้าไปรู้เอง สิ่งที่เราเห็นเองมันถึงต้องแก้กิเลส

กิเลส เพราะกิเลสมันเกิดจากใจ การเข้าอริยสัจ มันถึงอริยสัจ เพราะเราเข้ามาหามัน ถ้าเข้ามา เห็นใหม่ ตั้งใจของเรา ทำของเราขึ้นมาให้มันเป็นความจริง นี่ไง ที่ว่าปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ทำความเข้าใจมันจะไปกลัวอะไร? ไม่ต้องกลัวอะไรเลย สิ่งที่มีมันผิดพลาดกัน เพราะทำแล้วมันไม่ใช่ความจริง ทำตามกิเลส ทำตามธรรมะที่มันกลายพันธุ์ไปแล้ว กลายพันธุ์ “อู๊ย! นิพพานเป็นอย่างนั้น ว่างเป็นอย่างนั้น แล้วมันก็สงบอย่างนี้ มันก็ว่าง มันก็รู้ รู้ข้อเท็จจริงแล้วมันก็ปล่อยๆ”...มันสร้างภาพปล่อย สร้างทุกอย่าง สร้างทุกอย่างไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงมันแก้กิเลส พูดอย่างนี้ไม่ได้

คนรู้จริงกับคนรู้จริงเขาพูดกัน เขาเข้าใจกัน เขาต้องรู้จริง รู้จริงตามความเป็นจริง ถ้ารู้จริงขึ้นมาเป็นความจริงอย่างนี้มันถึงเป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์กับใคร สิ่งที่เราสร้างขึ้นมาเป็นประโยชน์กับใคร หลอกตัวเองยังไม่รู้ว่าหลอกตัวเอง นี่กิเลสมันละเอียดขนาดนี้ คนอื่นหลอกเรา ว่าคนอื่นหลอกเรา นี่หลอกตัวเอง ตัวเองหลอกตัวเอง หลอกตัวเองว่าเป็นธรรมๆ แล้วก็สร้างภาพว่าเป็นธรรม เหมือนสุนัขห่มหนังเสือเลย เหาออกมาเป็นเสียงหมา ไม่ใช่เสียงเสือหรือก แล้วจะให้คนมาเคารพนบถนอบมันเป็นไปได้อย่างไร มันไม่ใช่เสือ เสือไม่ต้องเห่า เสือมันคำรามขึ้นมาี่เขารู้ว่าเสือ แม้แต่ไม่ต้องคำรามมา เดินมากลิ่นของเสือ ลายของเสือ เขาก็กลัวแล้ว

ธรรมะก็เหมือนกัน กิเลสมันกลัวธรรมไง ถ้ากิเลสมันกลัวธรรม ให้มันเป็นธรรมจริงๆ ธรรมของเราให้มันเกิดจริงๆ นี่ธรรมจากข้างนอกนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม บารมีธรรมของท่าน เราไปอาศัยท่านอยู่ เห็นใหม่ เวลาเข้าไป ใจมันยังกลัวเลย มันกลัวเพราะอะไร เพราะใจเรามีกิเลส กิเลสในหัวใจเรามันคิดค้นในใจของเรา แล้วใจของท่านสะอาด นี่มันกลัวกันตรงนี้ นี่ไง ถ้าเป็นธรรม กิเลสมันกลัว

แล้วถ้าเป็นธรรมของเราละ เป็นธรรมของเราเห็นใหม่ เราก็ต้องอาศัยเราให้ได้ เราอยู่ด้วยกัน ครูบาอาจารย์ จะไม่พลัดพรากหรือ อาจารย์ของเราจะไม่ตายจากกันหรือ? ตายแน่นอน ไม่อาจารย์ตายก่อน เราก็ตายก่อน ไม่อาจารย์พลัดพรากเราก็ต้องพลัดพราก การอยู่ด้วยกันมันถึงต้องพยายามสร้างตัวเองขึ้นมา ถ้ามันสร้างตัวเองขึ้นมา ธรรมะมันเกิดในใจของเรา

ถ้าธรรมะเกิดในใจของเรา อาจารย์ก็คืออาจารย์นะ ทำไมพระสารีบุตรไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนพระรำลือนะ ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระสารีบุตรไม่เชื่อ พระพุทธเจ้าถึงเรียกพระสารีบุตรมา “สารีบุตร เธอไม่เชื่อเราหรือ”

“เมื่อก่อนเชื่อมาก...”

เมื่อก่อน ถ้าเรายังเป็นเด็กอยู่ เราหวังพึ่งครูบาอาจารย์ เราไม่เชื่อท่านได้อย่างไร ถ้าไม่เชื่อท่านเลย ไม่เชื่อท่านเลยเราก็ทำตัวเองเหมือนกับสวะลอยไปในน้ำมีประโยชน์อะไร ถ้าเราไม่ใช่สวะ เราทวนกระแส แล้วมีครูบาอาจารย์ท่านทวนกระแส ดึงเราขึ้นไป ทำไมเราไม่พอใจ เราก็เชื่อ เราก็เชื่อครูบาอาจารย์ไปก่อน

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระสารีบุตร “เธอไม่เชื่อเราหรือ”

“เมื่อก่อนก็เชื่อ ไม่เชื่อได้อย่างไร แสวงหาอยู่...”

คูลี เป็นมานพแสวงหาการประพฤติปฏิบัติ ไปเจอพระอัสสชิ พระอัสสชิบอกว่า “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เป็นพระโสดาบันขึ้นมา แล้วไปฟังพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่ไม่เชื่อได้อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าป้อนพระสารีบุตร ขึ้นมากับมือเลย แต่ปัจจุบันนี้ไม่เชื่อ

เพราะความเชื่อ เห็นใหม่ ความเชื่อเป็นวิทยาศาสตร์ ความเชื่อมั่นเป็นทางทฤษฎี แต่ถ้าเป็นความจริง จริงอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการที่เขาศิษย์ อารมณ์ความรู้สึกก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง ถ้าเป็นวัตถุอันหนึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเป็นวัตถุอันหนึ่ง แล้วจิตมันละเอียด แล้วไปจับความคิดได้ เห็นความคิดทำลายอวิชชา ทำลายความคิดทั้งหมด ทำลายแล้ว สิ่งที่ทำลาย ใครเป็นคนทำ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการนะ แต่กิจจญาณ มรรคญาณในหัวใจของ พระสารีบุตรมันทำงานของมัน แล้วมันทำลายกิเลสของมัน ถ้าทำลายกิเลสแล้ว ความจริงที่มันเกิดขึ้นมาที่ทำลายด้วยตัวเอง มันต้องไปเชื่อใคร...ไม่เชื่อ! ไม่เชื่อ!

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเรายู่กับครูบาอาจารย์ ถ้าเราสร้างใจเราขึ้นมาได้ ครูบาอาจารย์ท่าน เป็นครูบาอาจารย์นะ แล้วคุณสิ เวลาท่านบอกเลย เป้ากระหม่อมมานะ ครูบาอาจารย์ปั้นมากับมือเลย มันจะไม่เคารพครูบาอาจารย์ได้อย่างไร มันเคารพ ความเชื่อไม่เชื่อมันเป็นคำพูด มันเป็นคำพูดว่า ถ้าเป็นความจริง ความจริงแต่ละใจ ธรรมะจริงๆ มันก็เป็นความจริงของแต่ละดวงใจ ไม่ใช่เชื่อจริงๆ...จริงๆ ความเชื่อเป็นศรัทธา เป็นความเคารพนบถนอบ นี่เป็นความกตัญญูทศเวทิตะ นี่เป็นเรื่อง โลกๆ นะ

สิ่งต่างๆ การอยู่ด้วยกัน การพึ่งพาอาศัยกัน นี่ไง สายบุญสายกรรมนะ สายบุญสายกรรม เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ที่ดีก็มี ครูบาอาจารย์ที่เห็นผลประโยชน์ของตัวเองก็มี ครูบาอาจารย์ที่ไม่รู้แล้วสอนไปนี่ผิดนะ ผิดเพราะอะไรรู้ไหม

เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย ถ้าเราทำตัวเองเราหลงมันก็เป็น กรรมของเรานะ ถ้าเราหลงแล้วเราไปชักนำให้คนอื่นหลงไหลไปอีกนะ กรรมมหาศาลเลย นี่โค่นำ ผุ่ง โคนำ ผุ่งจะนำ ผุ่ง โคนั้นออกจากวังน้ำวน โคนำ ผุ่งนั้นจะเอา ผุ่ง โคนั้น ขึ้นฝั่ง แล้ว โคนำ ผุ่ง มัน พาล วังน้ำวน มันจะไปไหนกัน ตัวเองก็ลงน้ำอยู่ ตายอยู่แล้ว แล้วยังพาหมู่คณะ พาสัตว์วิหาลงไป วังน้ำวนกันหมด

วังน้ำวนคือกิเลส คือตัดหาความทะยานอยากนะ มันจะไปวนที่ไหน วังน้ำวนในโลก เห็นไหม คุณเขานกันไปมันจะไปวนที่ไหน เพราะเดี๋ยวนี้กระแสน้ำมันมีให้เราวน แต่โอะมะในหัวใจ มันเจ็บแสบในหัวใจไง หัวใจจะเจ็บซ้ำ ประพฤติปฏิบัติไป สิ่งที่มาจับมือเราแล้วหลุดมือไป

แล้วเวลามันมันน้อยเนื้อต่ำใจ เวลาหลุดมือไป สัมลูกคลุกคลานนะ จิตใจ “ทำไมเราไม่มี อำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ หมู่คณะประพฤติปฏิบัติท่านยัง บรรลุธรรมๆ ท่านเห็นธรรม” เห็นจริงๆ นะ ถ้าไม่เห็นธรรมมันแก้กิเลสไม่ได้

การแก้กิเลสได้มันแสดงออกจากจิต จิตนี้มันแสดงออกเลย จิตที่สกปรกนี้มันเร่าร้อน จะ ปั่นหน้าขนาดไหน จะปั่นหน้าว่ามีความสุข จะปั่นหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส นี่มันรู้กัน แววดา

ความรู้สึกมันออก หนึ่งใน การแสดงออกของใจมันแสดงออกต่างกัน เพราะอะไร เพราะใจ คนที่ไม่
มีคุณธรรมในหัวใจมันเห็นแก่ตัว มันเหยียบย่ำคนอื่น มันทำลายเขาทุกๆ ไป ถ้าคนมีธรรมในหัวใจ
มันจะเหยียบย่ำใครไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันเมตตาสงสาร มันเมตตาณะ มันธรรมสังเวช
สังเวชเพราะอะไร

สังเวชเพราะหมุ่สัตว์ สัตตะเป็นผู้ซื้อ เราซื้อของมาอย่างนี้ เราก็เคยทุกข์ยากมาอย่างนี้ แล้ว
การสร้างกรรม การกระทำ มันสร้างกรรมขึ้นมา แล้วกรรมชั่วมันจะมีคุณประโยชน์กับหัวใจได้
อย่างไร แต่ถ้าเป็นกรรมดีสิ เห็นไหม คุณติ เรามีกรรมขึ้นมาในหัวใจนี้มันอยากจะบอกนะ

เหมือนเราเลย เห็นคนเดินไป จะเดินลงไปหลุมถ่านเพลิง เราจะบอกเขาไหม คนที่จะ
เดินไปหลุมถ่านเพลิง มันจะตกไปในหลุมถ่านเพลิง เราจะช่วยชักนำเขาออกมาไหม เราก็อยาก
ช่วยชักนำให้ไหม นี่โธษะ การเกิดและการตายในโลกมันยิ่งกว่าหลุมถ่านเพลิงอีก แล้วเราเห็น
อย่างนั้นเราจะบอกเขาไหม นี่พูดโดยสายตาของธรรมนะ

แต่สายตาของโลกเขาบอก “อวดดี อวดเก่ง อวดรู้ แหม! จะมาสอนอะไรฉัน ฉันขอดคน”

ขอดมนุษย์มันจะลงไปหลุมถ่านเพลิงอยู่นั่นนะ นี่สิ่งที่กิเลสมันเป็นคือกิเลสนะ ถ้าใจมัน
มีกิเลส อย่างไรมันก็ไม่เชื่อ เพราะไม่เชื่อของมัน มันก็สร้างแต่ผลกรรมของมัน แล้วมันยังทำลาย
คนอื่น นี่พูดถึงธรรมะจริงกับธรรมะปลอม

ถ้าธรรมะจริงๆ มันธรรมสังเวช มันสังเวชนะ สังเวชมากเลย เพราะสิ่งนี้ คุณติ คุณความสุข
ความทุกข์ในหัวใจ เหมือนกับในร่างกายเรา ในร่างกายถ้ามันเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นโรคเลือดขึ้นมา
เราเจ็บปวดเองนะ เราเจ็บ เราปวดเอง ไม่มีใครรู้กับเราหรอก คนข้างนอกเขาเห็นเรา เราก็เปล่งปลั่ง
เราก็สมบูรณ์ดีนี่ ทำไมเรามีโรค หมอเขาบอกไม่ถึง ๖ เดือนตายแล้ว เราจะต้องตายข้างหน้า อีก ๖
เดือนนี่เท่านั้นละ แต่ข้างนอกเขาไม่มีใครรู้กับเราหรอก

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเรา กิเลสของเรามันอยู่ในหัวใจของเรา ใครมันจะไปรู้อะไรกับ
เรา แต่ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมาเนะ เป็นธรรมเพื่อเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมะจริงมันไม่
กลายพันธุ์ มันไม่ทำลายใคร ธรรมะมันกลายพันธุ์ มันกลายพันธุ์ไปแล้ว โอกาสมันจะหมดไปนะ
โอกาสพวกเราจะหมดไป หมดไปเพราะอะไร เพราะสิ่งที่มันกลายพันธุ์แล้วมันทำลายเขาหมด มัน
ทำลายหมด สิ่งที่ทำ เห็นไหม เชื่อโรค แล้วเราจะเอาอะไรไปกางกั้นมันที่ไม่ให้มันระบาด

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่สังคมมันเป็นมันอยู่ที่ปัจจุบันนี้ นี่ทำอะไรผิดไปหมด สิ่งที่มีมันนอนกองกัน นั่นนะ นั่นธรรมะ มันนอนกองกัน มันเอากิเลสมาทับถมกัน มาแสวงหาผลประโยชน์กัน นั่นเป็นธรรมะ แต่การฆ่ากิเลส การนั่งสมาธิภาวนา การตัดแปลงตน เขาบอกอย่างนี้ลำบาก อย่างนี้ไม่เป็นธรรม...นี่ธรรมะมันกลายพันธุ์ไปแล้วนะ ธรรมะมันจะไม่มีโอกาสให้เราได้ประพฤติปฏิบัติ

สิ่งที่มีมันเป็นประโยชน์กับเรา ถึงว่ามันเป็นโลก เรื่องของโลก โลกของเขามันจะเป็นสภาวะแบบนั้นมันเรื่องของเขา เราต้องตั้งใจของเรา ตั้งใจของเรา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของจริง แล้วมันของจริงหรือไม่จริง คุณติ เราสูดอากาศเข้าไป อากาศถ้าไม่เป็นพิษ เราสูดอากาศแล้วเต็มปอดเลย ถ้าอากาศเป็นพิษนะ เราสูดอากาศเข้าไปเราก็เป็นโรคเป็นภัย ถึงถ้ามันหนักแน่นเกินไป มันหนาแน่นเกินไป มันทำให้เราเสียชีวิตไปได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันปลอดโปร่ง มันโล่ง มันทำให้หัวใจเราสะดวกสบายขึ้นมา ทำให้หัวใจเราเป็นฟ่อนคลายในความทุกข์ที่มันเหยียบย่ำมา นี่มันเป็นผลพวงของเรา มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง มันเป็นสันติภูมิจึงแล้วสิ่งที่เขากลายพันธุ์กันไป ธรรมะที่เป็นโลกๆ ไป เขาจะวิตกวิจารณ์ เขาจะปล่อย เขาจะสร้างกระแสนั้น มันเป็นเรื่องของโลกนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระบ่อยมาก “โลกนี้มีคน โง่มากหรือคนฉลาดมาก”

“มีคนโง่มาก”

ถ้ามีคนโง่มันก็เรื่องของคนโง่สิ คนโง่จะติเตียนไป คนโง่เขาจะทำลายไป นี่โง่ มันกลายไปหมดแล้ว มันกลายไปเพราะอะไร เพราะคนโง่ สถานะหัวใจไม่มีกำลัง จะประพฤติปฏิบัติก็ไม่ได้ จะทำอะไรก็ไม่กล้าทำ เราเห็นคนที่เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา เขาพยายามจะหาทางออกของเขา ก็บอกว่าสิ่งนั้นเป็นไปไม่ได้ เห็นไหม กระแสสังคม กระแสต่างๆ ทำให้พวกเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ แต่ถ้าเป็นความจริงของเรา ไม่ต้องไปฟังกระแสของใคร

ในเมื่อเราเป็นบัณฑิต อเสวนา จ พาลานํ ปญฺชิตานญฺจ เสวนา คนมันเป็นบัณฑิตก็ต้องคบบัณฑิต บัณฑิตมันคืออะไร? บัณฑิตคือคนพาลในหัวใจใจ หัวใจมันพาล หัวใจมันไม่เชื่อใคร หัวใจมันต้องการความสงบสงัดของมัน ถ้าเป็นบัณฑิต บัณฑิตในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเธอ”

เราเกิดมา เรามีครูมีอาจารย์ เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง เรามีรัตนตรัย เราไม่ใช่เกิดมากำพำร้า คนเกิดมาเป็นกำพำร้า ไม่มีพ่อแม่ ต้องพยายามดำรงชีวิตด้วยตัวเอง นี่เราเกิดมาพบธรรมนะ เราเป็นสาวกสาวกนะ มีศาสดาเป็นพ่อเป็นแม่ ศาสดาเป็นผู้นำที่ประเสริฐที่สุด มีครูบาอาจารย์เป็นคนปฏิบัติผ่านพ้นมาแล้ว เป็นคนทดสอบมาแล้ว

ทดสอบมาแล้วนะ ทดสอบมา ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว ถ้าศาสนาไม่มั่นคง ทดสอบมาได้ อย่างไร แล้วการทดสอบขึ้นมาแล้วยังมีครูมีอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นตามความเป็นจริง ถ้าเป็นตามความเป็นจริง ความจริงขึ้นมา มันจะแสดงออกมาเป็นธรรมะจริงๆ ธรรมะจริงๆ มันสะท้อนใจใหม่

นี่ฟังธรรม สะท้อนใจใหม่ ถ้ามันสะท้อนใจเรา มันจะมีคุณประโยชน์ หัวใจเรายังมีโอกาส ถ้ามันฟังธรรมแล้วมันยังคือด้าน พุดจนชินปาก ฟังจนชินหู หัวใจมันด้าน ถ้าหัวใจมันด้าน หน้าด้าน ด้านก็เข้ากิเลส กิเลสมันด้าน กิเลสมันด้านก็ทำให้หัวใจเราด้าน หัวใจเราด้าน ฟังธรรม ขึ้นมาก็เลยหน้าด้าน ธรรมะเข้าไม่ถึง ธรรมะเข้าไม่ได้

นี่ไง โอหะ นี่หลุมถ่านเพลิง หลุมถ่านเพลิงในหัวใจของเรา หลุมถ่านเพลิงของวิญญูะ หลุมถ่านเพลิงของชีวิต ชีวิตมันจะต้องตกหลุมถ่านเพลิงไปอีกตลอดไป แต่ถ้ามันจะพ้นข้ามหลุมถ่านเพลิง มันมีสติ เห็นใหม่ ฟังธรรมแล้วธรรมมันจืดชืด ชีวิตไม่มีคุณค่าเลย ชีวิตจืดชืด ชีวิตเริ่มไม่มีความสนุกสนาน จะไปสนุกสนานทางโลกเขา... ใอนั้นมันนรกอเวจี อยากจะไปลงนรกอเวจียังคิดว่าสนุกสนานนะ เวลาประพฤติปฏิบัติธรรม เวลาขึ้นจากหลุมถ่านเพลิงมันบอกไม่สนุกสนาน ไม่มีสนุกสนาน มันเป็นชีวิตลี

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่ไง ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตรัสรู้ขึ้นมาแล้วจะเทศนาว่าการณ์ที่ท้อใจๆ ท้อใจเพราะอย่างนี้ ท้อใจเพราะมันธรรมเหนือโลก ถ้าธรรมเหนือโลกนะ มันปฏิบัติขึ้นมามันเหนือโลก แต่ตอนนี้มันธรรมได้โลก ธรรมะมันกลายพันธุ์ จะไปแบกโลกไว้ให้โลกเป็นใหญ่ จะพูดอะไรออกไปต้องโลกเป็นใหญ่ ต้องวิทยาศาสตร์เป็นใหญ่ ทุกอย่างต้องยอมจำนนกับโลก ใครมีสถานะทางสังคม มีอำนาจขึ้นมา นี่ไปยอมจำนนกับเขา

มีอำนาจขนาดไหน มันก็ตาย มีอำนาจขนาดไหนมันก็ไม่พ้นจากกิเลสไป โลกมันต้องทำลายไปเป็นธรรมชาติของมัน โลกนี้เป็นอจินไตย อจินไตยคือมันจะมีสภาวะแบบนี้แต่มันเปลี่ยนแปลงสภาพ เปลี่ยนแปลงสภาพไปเฉยๆ เท่านั้นเอง

แต่ถ้าใจของเรา เห็นใหม่ โลกนอกโลกใน โลกนอกเป็นโลกนอก โลกในเป็นโลกใน โลกทัศน์ในหัวใจของเรา โลกทัศน์ปรับเปลี่ยนมัน ให้โลกทัศน์นี้...มันทัศน์วิสัย โลกทัศน์ โลกนอก โลกใน ทำลายโลกใน โลกไม่มี ทำลายภวาสวะ ทำลายโลก ทำลายที่ตั้งของความคิด ทำลายตัวฐานของจิต ปฏิสนธิจิต โลกในไม่มี นี่ไง จิตไม่เคยตาย

จิตที่มีกิเลส กิเลสมันก็จับเคลื่อนไป มันต้องตามกิเลส กิเลสต้องยอมจำนน โลกนี้ ภวาสวะ นี้ วิญญาณปฏิสนธิอยู่ในอำนาจของกิเลส มันต้องเคลื่อนไป มันต้องเคลื่อนไปกับโลก มันเคลื่อนไปกับวิญญะ นี่ไง วิญญะที่วน ที่วนไปส่งออกนอก ที่ไปรู้เหวคา อินทร์ พรหม ไปรู้ต่างๆ เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ เรื่องของลืมนตาแล้วเห็น...ไร้สาระ

แต่ถ้าโลกใน โลกในคืออริยสัจ เข้ามาทำลายโลกทัศน์จากภายใน เห็นใหม่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค...นิโรธ นิโรธะ คับๆๆ คับด้วยมรรคญาณ

แต่เวลานิโรธสมาบัติ สมาบัติ เป็นการดับอย่างนั้น คับสมาธิคือนิโรธ...นี่ไม่ใช่ มันเป็นโวหาร แต่ถ้าเป็นความจริง นิโรธะ การดับ คับภพ ทำลายโลกทัศน์ โลกทัศน์คือโลกทัศน์ทางโลก โลกทัศน์คือปัญญา โลกทัศน์คือสิ่งที่ เป็นวิชาการ แล้วโลกทัศน์นี้คือมรรคญาณ

เวลาปัญญามันเกิด ถ้าจิตมันเป็นสมาธิขึ้นมา จิตมันมีฐานขึ้นมา เวลาปัญญามันเกิด มันจะเป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาเป็นมรรคญาณ มรรคญาณมันทำลาย ทำลายเข้ามา ทำความสะอาดของโลก ทำความสะอาดของใจ นี่ทำความสะอาดของใจมันก็เป็นธรรมะเหนือโลก เพราะทำลาย โลกนอกโลกใน ทำลายโลกนอกโลกใน ธรรมะมันเหนือขึ้นมา เจริญขึ้นมา เจริญขึ้นมาจากตัวจิตดวงนั้น

จิตที่ไม่เคยตาย จิตมันเป็นธรรมชาติ จากสิ่งที่มันสกปรก จิตที่มันมีตัวตน แล้วมันทำลายมันหมด ทำลายตัวใจทั้งหมด ใจมันโดนทำลายทั้งหมด ใจทำลายไปแล้วมันไม่เหลืออะไรเลย แล้วเหลืออะไร? เหลือสิ่งที่เหลือไง เหลือสิ่งที่ เป็นธรรมชาติ เหลือสิ่งที่ เป็นเอโก รัมโม

เอโก รัมโม เอก หนึ่ง หนึ่งเดียว โลกนี้ไม่มี มีดคู่กับสว่าง ทุกข์กับสุข เกิดคู่กับตาย เกิดมานี่ตายหมด ตายแล้วเกิดหมด ยกเว้นไว้พระอรหันต์เท่านั้น ไม่ตายอีก ไม่เกิดอีกแล้ว แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรีนิพพาน นิพพานเพราะอะไร

กิเลสมาร เวลาฆ่ากิเลส เห็นใหม่ นี่กิเลสตาย เวลาตายจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ขันธมาร

ขันธ เกิดมานี้มันเป็นมารได้อย่างไร ในเมื่อเกิดมาแล้วมีความรู้สึก ธาตุ ๔ ขันธ ๕ มันไม่ใช่มาร พระอรหันต์ไม่ใช่มารหรอก มันเป็นภาระ มันเป็นที่เหลือ คือสิ่งที่ว่า ธรรมแท้ที่มีชีวิต ธรรมแท้ที่สื่อสาร สื่อออกมาให้พวกเราที่มีกิเลสได้เอาสิ่งนี้เป็นตัวตั้ง ตัวตั้งขึ้นมา ตัวตั้งคือ ธรรม คือเกาะ เกาะธรรมอันนี้ไว้ เกาะธรรมของครูบาอาจารย์ไว้ เกาะธรรมสิ่งนี้ไว้ แล้วเกาะเอาชีวิต เอาใจของเราพ้นจากหลุมถ่านเถิด พ้นจากโอฆะ พ้นจากโอฆะด้วยปัญญาญาณของเรา ด้วยปัญญาญาณของเรานะ ด้วยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาจากอริยสัจจากหัวใจ

ไม่มีใครช่วยเราได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางให้เท่านั้น เราเองต่างหาก เป็นผู้ก้าวเดินๆ นี่ไง ครูบาอาจารย์ ธรรมของท่าน ธรรมที่แสดงออกมาที่เป็นปัจจุบันธรรม มันจะทิ่มแทงหัวใจของเรา เห็นไหม

อย่าหน้าด้าน อย่าเอาเปรียบ อย่านอนจม อย่าคลุกขี้ แล้วไม่คลุกขี้ ยกตัวเองขึ้นมาอย่างไร ยกจิตขึ้นมา ยกจิตขึ้นมาจาก โอฆะ ยกจิตขึ้นมาจากอวิชชา ยกจิตจากสิ่งที่มันนอนใจ ความสกปรก มันอยู่ที่เรา ความสกปรกของใจนี้ปฏิเสธไม่ได้หรอก ว่าตัวเรามีอวิชชา ปฏิเสธไม่ได้หรือว่าเรามีความลึกลับสงสัย เราไม่รู้เหนือรู้ใต้เลย แล้วบอกเป็นนักปฏิบัติธรรม พูดธรรมะปากเปียกปากแฉะ แต่พูดไม่ถึงข้อมูลความจริงเลย พูดไม่เข้าถึงจิต พูดไม่รู้จักอวิชชามันอยู่ที่ไหน ในเมื่อไม่เข้าถึงจิตไม่เข้าถึงอวิชชาที่ไหน มันจะเป็นความจริงได้อย่างไร

มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม มันเป็นธรรมสาธารณะใช่ไหม มันเป็นธรรมที่เราศึกษามา มันเป็นทางวิชาการ มันเป็นธรรมะที่กลายพันธุ์จนกิเลสมันครอบงำนะ กิเลสมันครอบงำว่า “ทำอย่างเรา ทำประพฤติปฏิบัติอย่างเรา มันจะสมบูรณ์ จะเป็นความสุขความเจริญ” นี่กิเลสมันหลอกหลวง พลิกแพลง พลิกแพลงจากสัจจะความจริงให้เป็นธรรมะของกิเลส ให้มันกลายไปหมดเลย กลายเป็นธรรมะของกิเลส กิเลสชี้หัวเอา

สิ่งที่มันหมดไปๆๆ นี่ศาสนาเรียวแหลม เรียวแหลมที่ใจเรานะ ศาสนาจะเสื่อม เสื่อมที่นี้ ถ้าเราเข้าไม่ถึงธรรม ศาสนาเราจะไม่มีโอกาสได้สัมผัสเลย จะไม่รู้จักสันติทวิจิตติโก เข้าไปเผชิญหน้ากับธรรมอย่างไร คุณติ เราไปเจอเสือเจอสาธ เราไปพบขึ้นมา มันจะสะอึกสะอื้นในหัวใจไหม ขนลุกขนพองขนาดไหน แล้วจิตมันเข้าไปเผชิญกับธรรม จิตมันเป็นธรรมซะเอง

สิ่งที่ว่าไปเจอที่ว่า เป็นธรรมะเอง สิ่งที่มีมันประสพขึ้นมา มันจะเป็นสันติภูมิ โภชนาคาไหน มันจะเผชิญหน้ากับความจริง นี่ไง ถ้าใจมันจริง ธรรมะเป็นของพระพุทธเจ้าที่เป็นจริงอยู่แล้ว มันจะเข้าไปกับใจเป็นเนื้อเดียวกัน เนื้อเดียวกันมันต้องสร้างสมขึ้นมาจากเรา เราจะสร้างสมธรรมขึ้นมาเป็นสภาวะตามความจริงขึ้นมา แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเรา

ประโยชน์กับเราเห็นไหม นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ๆ เลย เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทำไมมันเป็นอย่างเราล่ะ ทำไมมันเกิดมาจากใจของเราล่ะ ทำไมธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อยู่ที่คู่พระไตรปิฎกล่ะ

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ไปศึกษาเล่าเรียนกันมา ๑๐๐ ประโยค ๒๐๐ ประโยคก็แล้วแต่ มันก็เป็นความจำมา เป็นความจำมา มันก็เป็นเงา เป็นเพียงสัญญา ไม่มีความจริงใดๆ เข้ามาในหัวใจเลย แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตมันฆ่ากิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป แล้วตัวมันเป็นธรรมะเอง

แล้วทำไมธรรมมาอยู่ที่นี้ ทำไมธรรมมาอยู่ที่ความรู้สึกอันนี้ แล้วความรู้สึกอันนี้มันเป็นอย่างไรมันถึงเป็นธรรมจริงๆ มันฆ่ากิเลสอย่างไร มันตัดตอนอย่างไร มันทำลายกันมาอย่างไร ใจสิ่งที่ตัดตอนขึ้นมา มันถึงเป็นความจริงใจ

ความจริงมันเกิดจาก ถ้าเรา มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา เราเจ็บไข้ได้ป่วยซะเอง เราเป็นโรคภัยไข้เจ็บซะเอง แล้วเราต้องรักษาตัวเราเอง คีล สมาธิ ปัญญา ไม่มีขาย คีล สมาธิ ปัญญา จะไปขอจากครูบาอาจารย์ ไม่มี ครูบาอาจารย์เป็นคนชี้แนะ ธรรมของครูบาอาจารย์ที่เกะๆ เกะนี่คือเกะให้มันมั่นคงแข็งแรง เกะให้มันหัวใจมันเข้มแข็ง เกะหัวใจให้เรบอก “เราไม่ใช่เราตัวคนเดียววะ เราประพฤติปฏิบัติ ไม่มีใครสนเราเลย ประพฤติปฏิบัตินี้จะไปจะตายอยู่แล้ว ครูบาอาจารย์อยู่ที่ไหน คนช่วยเหลือเราไม่มีสักคน”

นี่ไง ก็ครูบาอาจารย์ท่านยืนอยู่ที่นี้ ท่านเป็นธรรมอยู่ที่นี้ แล้วเรา จิตเรามั่นคงสิ เกะไว้สิ เกะไว้คือมีธรรมะ มีปัญหา ครูบาอาจารย์ท่านพร้อมเสมอ ท่านพร้อมเสมอที่จะชี้แนะเรานะ ท่านพร้อมเสมอที่จะแนะนำเรานะ นี่ไง ถ้ามันเกะอย่างนี้ได้ เราเกะครูบาอาจารย์ไปก่อน เกะครูบาอาจารย์ไป แล้วเราทำประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมมันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา

ถ้าธรรมมันเกิด ๆ ขึ้นมา ธรรมมันเกิด เกิดอย่างไร? เกิดก็มันรู้จริงใจ สมาธิก็สมาธิจริงๆ เวลาเป็นภavana ขึ้นมาก็เป็นภavana มยปัญญาจริงๆ ความจริงกับความจริงมันเข้ากัน เห็นไหม ธรรมะมันไม่กลายพันธุ์นะ

ในปัจจุบัน มันกลายไปหมดแล้ว มันกลายไปแล้วมันก็ไม่มีความจริงเข้ามาขัดแย้ง เข้ามาขึ้นนำกัน เรามาประพฤติปฏิบัติ เราถึงว่า เราต้องมีความมั่นใจ เรามีความมั่นใจ มีความอบอุ่นใจว่า เราเป็นชาวพุทธ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งของเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเรา มันจะเป็นสมบัติของเรา เอวัง